

23.3.2005

PIR-2005-R-1-53

Toivonen Yhtiöt Oy
Tauskonkatu 30
33720 Tampere

Viite / Hänvisning

Arviointiohjelma 22.12.2004

Asia / Ärende

LAUSUNTO RUOVEDEN VINSANVUOREN JÄTTEENKÄSITTELYKESKUKSEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA

Toivonen Yhtiöt Oy on toimittanut 22.12.2004 Pirkanmaan ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaisen ympäristövaikutusten arviointiohjelman Ruoveden Vinsanvuoren jätteenkäsittelykeskuksesta (YVA-ohjelma).

Pirkanmaan ympäristökeskus on ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA-menettelyn) **yhteysviranomainen**.

Hankkeesta vastaava on Toivonen Yhtiöt Oy. YVA-ohjelman on laatinut Toivonen Yhtiöt Oy:n toimeksiannosta Suunnittelukeskus Oy.

Arviointiohjelma ja arviointiselostus

Ympäristövaikutusten arvioinnista annetun asetuksen 6 §:n kohdan 11 perusteella suunniteltavaan jätehuoltohankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä; kohta b) muiden kuin ongelmajätteiden käsittelyä yli 100 tonnia vuorokaudessa sekä kohta c) yhdyskuntajätteiden käsittelyä vähintään 20 000 tonnia vuodessa ja/tai d) kaatopaikka vähintään 50 000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle, mutta ei kuitenkaan ongelmajätteille tai yhdyskuntajätteille tai -lietteille. Lisäksi YVA-menettelyä sovelletaan maa-ainestenottoon, jonka määrä on vähintään 200 000 m³ vuodessa.

Arviointimenettely on kaksivaiheinen. Ensimmäisessä vaiheessa käsitellään arviointiohjelmaa, joka on hankkeesta vastaavan suunnitelma ympäristövaikutusten arvioimiseksi ja arviointimenettelyn järjestämisestä. Arviointiohjelma sisältää myös suunnitelman siitä, miten yleisön osallistuminen arviointimenettelyyn järjestetään. Yhteysviranomaisen antaa hankkeesta vastaavalle arviointiohjelmasta lausunnon, joka sisältää myös yhteenvedon muiden viranomaisten lausunnoista ja yleisön mielipiteistä. Toisessa vaiheessa hankkeesta vastaava kokoaa arvioinneista arviointiselostuksen, joka on laadittava arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen ohjelmasta antaman lausunnon perusteella. Arviointimenettely päättyy yhteysviranomaisen lausuntoon arviointiselostuksesta. Lausunto ei ole kuitenkaan vielä päätös hankkeesta. Lausunnosta ei voi tehdä valitusta. Yhteysviranomaisen lausunto on liitettävä arviointiselostuksen kanssa hankkeen lupa- tai hyväksymismenettelyjen hakemuksiin.

Arvioitava hanke ja sen vaihtoehdot

Hankkeesta vastaava on esittänyt suunnitelman jätteenkäsittelykeskuksen toiminnoista ja loppusijoitusalueesta:

Jätteenkäsittelykeskukseen otetaan vastaan ja käsitellään kaupan ja teollisuuden jätettä, rakennus- ja purkujätettä, toimistojätettä sekä asumisessa syntyvää tai siihen rinnastettavaa jätettä sekä puhtaita ja pilaantuneita maa-aineksia, tuhkaa ja asbestijätettä yhteensä enimmillään 580 000 tonnia vuodessa. Jätteistä erotellaan materiaalina tai kierrätyspolttokäytöksi hyödynnettävät jätteet ja biojäte. Lajittelussa muodostuva biojäte kompostoidaan alueella, ja hyötykäyttöön kelpaamaton jäte loppusijoitetaan alueelle. Loppusijoitusalueita rakennetaan yhteensä noin 2 miljoonaa kuutiometriä, joka kotitalouksien jätemäärät mukaan lukien vastaa 30 vuoden tarvetta ja ilman kotitalouksien jätteitä 60 vuoden tarvetta. Suurimmat vuotuiset täyttömäärät ovat kotitalouksien jätemäärät mukaan lukien noin 377 000 tonnia ja ilman kotitalouksien jätteitä noin 322 000 tonnia. Alueelle ei sijoiteta ongelmajätteitä. Alueen väkevät jätevedet johdetaan viemärillä kunnan jätevedenpuhdistamolle. Loppusijoitusalueiden louhinta ajoittuu vuosille 2005 – 2030, jos hankkeen elinkaari on 30 vuotta ja vuosille 2005—2045, jos elinkaari on 60 vuotta. Louhinnassa syntyvä maa-aines jalostetaan alueella ja myydään maanrakentamiseen. Loppusijoitusalueen suurin täyttökorkeus nousee 5 metriä Vinsanvuoren lakea korkeammalle. Jätekuljetuksiin käytetään nykyistä tieyhteyttä.

Hankkeesta vastaava on esittänyt arvioitavaksi kaksi vaihtoehtoa:

0-vaihtoehto: Hanketta ei toteuteta ja jätteenkäsittelykeskukselle haetaan toinen sijoituspaikka.

Vaihtoehto 1: Jätteenkäsittelykeskuksen toiminnot sijoitetaan Vinsanvuoren 15 hehtaarin suunnittelualueelle Ruhalan kylään, Murasuon entisen kaatopaikan pohjoispuolelle: loppusijoitusalueiden louhinta ja kiviaineksen murskaus, jätteiden vastaanottoasema, lajittelulaitos sekä varasto- ja käsittelykentät, biojätteen kompostointi, pilaantuneiden maa-ainesten käsittely, tuhkan käsittely ja loppusijoitusalueet sekä jätevesien esikäsittelyt.

Menettelyn yhdistäminen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Jätteenkäsittelykeskuksen arviointimenettelyn kanssa samaan aikaan tuli vireille Murasuon alueen ympäristöineen kattava osayleiskaava. Lisäksi nähtävillä tuli hankkeen vaikutusalueutta koskeva Ruhalan-Kautun osayleiskaavaluonnos. Menettelyjen kuulemisajankohdat sekä arviointiohjelman ja kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä kaavaluonnoksen yleisötilaisuudet päätettiin yhdistää. Ympäristövaikutusten arvioinnit on tarkoitus mitoittaa vastaamaan sekä hanketta että kaavaa. Arviointiohjelmaa ja Murasuon kaavaa laatii Ruoveden kunnalle sama konsulttitoimisto. Hankkeesta vastaava hakee ympäristölupaa Pirkanmaan ympäristökeskukselta arviointimenettelyn jälkeen.

Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset

YVA-selostus tulee laatia arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon mukaan. Hanketta koskevassa päätöksenteossa viranomaisella on oltava käytettävissä YVA-selostus ja yhteysviranomaisen lausunto sen riittävydestä, ja asiakirjat tulee liittää lupahakemuksiin tai ilmoituksiin. Hankkeen edellyttämistä luvista ja hyväksymispäätöksistä tulee ilmetä, miten arviointi on otettu huomioon (YVAL 13 §).

Arviointiohjelmassa on todettu oikein hankkeen maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mukaiset luvat ja hyväksymispäätökset. Hankkeen tai sen osien toteuttaminen saattaa edel-

lyttää maankäyttö- ja rakennuslain, MRL:n, 125 ja 126 §:ien mukaista rakennus- tai toimenpidelupaa tai sen osien toteuttaminen saattaa edellyttää MRL 129 §:n mukaista ilmoitusta kunnan rakennusjärjestyksen määräyksen mukaan. Alueella tapahtuvat täyttämistoimenpiteet saattavat yleiskaavan alueella vaatia MRL 128 §:n mukaista maisematyölupaa, jos yleiskaavassa on niin määrätään.

Murskauksen ja louhinnan voidaan tulkita muodostavan ympäristönsuojelulain tarkoittaman toimintakokonaisuuden jätteenkäsittelykeskuksen kanssa, jolloin kaikki ympäristöluvat voidaan käsitellä ympäristökeskuksessa samanaikaisesti. Murskaus vaatii ympäristöluvan ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 7e-kohdan mukaan, kun kyseessä on vähintään kiinteä tai sellainen tietyllä alueella sijoitettava murskaamo, jonka toiminta-aika on vähintään 50 päivää vuodessa. Ympäristöluvassa voidaan antaa määräyksiä myös lyhyempi-aikaisesta murskauksesta.

Ympäristönsuojelulaissa (42 §) on lueteltu luvan myöntämisedellytykset kuten hankkeesta vastaavan riittävä vakuus (esimerkiksi pankkitalletus) jätehuollon asianmukaiseksi järjestämiseksi. Ympäristövahinkovakuutus on pakollinen kaikille niille toiminnoilla, joilla on ympäristökeskuksen myöntämä ympäristölupa lukuun ottamatta jätteenhyödyntämistä. Vinsanvuoren jätteenkäsittelykeskuksen toiminta vaatii ympäristövahinkovakuutuksen. Valtioneuvoston päätöksessä kaatopaikoista (VNp 861/1997) määrätään muun muassa kaatopaikan sijoittamisesta, vesien hallinnasta ja käsittelystä, kaatopaikan pohja- ja pintarakenteista sekä valvonnasta ja tarkkailusta.

Kiviaineksen otto vaatii lisäksi erillisen maa-ainesten ottoluvan (Maa-aineslaki, ei MRL kuten arviointiohjelmassa) kunnalta, kuten arviointiohjemassa on esitetty. Maa-aineslain (12 §) mukaan luvassa voi vaatia tarvittaessa vakuutta. Kallioulouhinnan räjäytyksistä tulee tehdä ilmoitus poliisille (Räjähdysasetus 76 §), joka voi antaa tarvittaessa määräyksiä tai kieltoja.

Lasimurskeen sijoittaminen kaatopaikalle saatetaan kieltää lähiaikoina (asia valmisteilla ympäristöministeriössä).

ARVIOINNISTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

YVA-ohjelmasta kuulutettiin Ruovesi-lehdessä ja Aamulehdessä, ja ohjelma oli yleisön nähtävillä 20.1.–21.2.2005 Ruoveden kunnanvirastossa, rakennustarkastustoimistossa, Ruoveden kirjastossa ja kirjastoautossa sekä Tampereella Pirkanmaan ympäristökeskuksessa. YVA-ohjelma on luettavissa ympäristöhallinnon internetsivulla, joille on linkitys kunnan internetsivuilta.

Jätteenkäsittelykeskuksen YVA-ohjelmasta sekä hankkeen sijoitusalueen ja sen läheisen vaikutusalueen vireillä olevista kaavoista, Murasuon osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja Ruhalan-Kautun alueen osayleiskaavaluonnoksesta, oli kaikille avoin yleisötilaisuus torstaina 3. helmikuuta 2005 kello 17.30 - 21.30 Ruoveden Yhteiskoululla. Yleisötilaisuuteen osallistui noin 130 henkilöä. Yleisötilaisuuden keskustelusta laadittu muistio sekä yhteysviranomaisen ja konsultin esitykset on luettavissa internetissä.

Yleisötilaisuudesta ilmoitettiin viikkoa ennen ja lisäksi arviointiohjelmasta julkaistiin konsultin laatima kirjoitus tilaisuutta edeltävänä päivänä Ruovesi-lehdessä. Lisäksi yleisötilaisuus ajoitettiin niin, että arviointiohjelma oli yleisölle kaksi viikkoa nähtävillä ennen yleisötilaisuutta. Näin yleisölle annettiin mahdollisuus miettiä kysymyksiä tilaisuutta varten.

Yleisötilaisuudessa oli saatavilla mielipidelomakkeet arviointimenettelyä varten ja yleinen esite YVA-menettelystä sekä YVA-ohjelman tiivistelmä, ja samoin erilliset mielipidelomakkeet kaavoitusmenettelyä varten ja Murasuon osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Monisteita (noin 100 kpl) ei riittänyt kaikille.

Hankkeen YVA-menettelyä ja osayleiskaavan laatimista ohjaamaan suunnitellaan kutsuttavaksi ohjausryhmä. Esitys ohjausryhmään kutsuttavista tahoista esiteltiin yleisötilaisuudessa. Lisäksi perustetaan osallisryhmä asukkaista ja maanomistajista. Tavoite oli saada ilmoittautumisia osallisryhmään jo yleisötilaisuudessa.

Asukkaat eivät saaneet mielestään esitettyä mielipiteitään riittävästi yleisötilaisuudessa. Yleisöstä esitettiin mielipide, että Ruhala-Kautun osayleiskaavaa ei olisi tullut esitellä samassa yhteydessä. Yleisötilaisuudessa yksi yleisön esittämä kannanotto vei muilta runsaasti aikaa. Yhteysviranomainen sai yleisötilaisuutta seuraavina päivinä useita puheluita henkilöiltä, jotka kertoivat olleensa yleisötilaisuudessa. Puheluissa purkautui todennäköisesti ainakin osa käyttämättömistä puheenvuoroista.

Yhteysviranomainen sai runsaasti mielipiteitä sähköpostilla. Ympäristöhallinnon hankkeelle perustetulla internetsivuilla olevaa mielipidelomaketta hyödynnettiin. Yhteysviranomainen lisäsi pdf-muotoisen lomakkeen rinnalle word-muotoisen lomakkeen yleisöpalautteen perusteella. Yhteysviranomaisen verkkotoimitukseen tuli lisäksi viestejä (tarkoitus palautteen anto kyseistä sivuista, ei vireillä olevista menettelyistä), jotka ohjattiin kuitenkin kirjaamon kautta mielipiteisiin.

Hankkeesta uutisoitiin poikkeuksellisen paljon tiedotusvälineissä.

Hankkeen YVA-menettely ja Murasuon osayleiskaava toivat hankkeen kuntalaisten tietoon. Keskustelu kunnassa ja paikallislehden mielipidesivulla on ollut näkyvää.

ARVIOINTIOHJELMASTA ANNETUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Arviointiohjelmasta pyydettiin lausunnot Ruoveden kunnalta, Pirkanmaan liitolta, Ruoveden luonnonsuojeluyhdistys ry:ltä, Tiehallinnon Hämeen tiepiiriltä, Pirkanmaan työvoima- ja elinkeinokeskuksesta, Länsi-Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosastolta, museovirastolta, Pirkanmaan maakuntamuseolta, Metsäkeskuksesta sekä Ruoveden yrittäjät ry:ltä, Maataloustuottajien Ruoveden yhdistys ry:ltä, Ruoveden kotiseutuyhdistys ry:ltä, Ruoveden riistanhoitoyhdistys ry:ltä, Vattenfall Verkko Oy:ltä, Pohjois-Pirkanmaan koulutusinstituuttilta, Syvingin, Kautun, Ruhalan ja Tapion kalastuskunnilta, Leinosen Kone ja Kuljetus Oy:ltä.

Yhteysviranomainen on laatinut annetuista lausunnoista tähän lyhennelmänsä:

Pirkanmaan liitto lausuu, että maakuntakaavaehdotuksen Vinsanvuoren teknisen huollon kehittämisen kohdevarauksen lähtökohtana on, että alueella mahdollisesti käsiteltävän jätteen määrä, laatu ja käsittelytekniikka ratkaistaan ympäristölupamenettelyn (?) kautta laadittavien taustaselvitysten kautta. Seutukaavan ja maakuntakaavaehdotuksen pohjalta YVAssa tulee arvioida erityisesti vaikutukset asutukselle (Ruhalan taajamatoimintojen alue), valtakunnallisesti arvokkaalle kulttuuriympäristölle (Kalelan alue) sekä Ruhalan maisema-arvoja omaavalle maatalousalueelle ja maakunnallisesti arvokkaalle kulttuuriympäristölle (MY ja akm-varaukset). Mahdollinen hanke ei saa vaarantaa mitään osin em. kaavojen maankäyttövarauksia. Koska suunnitellut jätemäärät ovat paikallista-
soa suuremmat, tulee YVA-ohjelman hankevaihtoehtojen esitettyä vaikutusalueetta laajen-

taa selkeästi esitystä ja huolellisesti arvioida välittömät ja välilliset vaikutukset maakunta-kaavaehdotuksen lähialueiden aluevarauksiin.

Länsi-Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosasto lausuu, että hankesuunnitelmaan liittyy erittäin pitkälle ajanjaksolle ajoittuvaa murskaustoimintaa, jolla voi olla merkittäviä vaikutuksia ihmisten terveyteen ja asuinolosuhteisiin. Hankkeen vaikutuksia tulisi kartoittaa esimerkiksi mallintamalla melun leviämistä erilaisilla laitossijoittelulla ja etenkin on pyrittävä löytämään toimintatavat, jolla louhekasojen sijoittelulla ja varsinaisen murskaustoiminnan ja louheen rammerointi eli rikotuspaikalla voidaan haittavaikutuksia häiriintyvissä kohteissa minimoida. Biologisen jätteen tunnelipussissa tapahtuvan kompostoinnin mahdollisista haju yms. –päästöistä ilmaan ja vaikutukset lähimpiin häiriintyviin kohteisiin tulee arvioinnissa esittää kattavat selvitykset ja muun muassa häiriöalttius, jolloin mahdollisesti jouduttaisiin turvautumaan aumakompostointiin avoimella kentällä. O-vaihtoehtoa tulee käsitellä tasapuolisesti, jolloin hyödynnetään jo olemassa tai jo toteutusvaiheessa olevia vaihtoehtoja muun muassa Virroilla ja Tampereen lähiseudulla. Alueen asukkaiden mielipiteitä on esitetty kartoitettavan muun muassa yleisötilaisuudessa ja koteihin postitettavalla kyselyllä, sekä asukkaiden osallisryhmän avulla. Vaikutusten arvioinnissa tulisi ottaa huomioon mahdolliset erilaisiin erityisryhmiin kuten vanhuksiin ja lapsiin.

Tiehallinnon Hämeen tiepiiri katsoo, että Murasuon vanhan kaatopaikan liittymä maantiele 344 on ongelmallinen ja hankkeen aiheuttama liikennemäärien kasvu edellyttää liittymän parantamisen rakentamalla väistötilaa ja parantamalla näkemiä. Nykyisellä perustienpidon rahoitustasolla tiepiirillä ei ole mahdollisuutta toteuttaa liittymän parantamista. Hankkeen aiheuttaman liikenteen määrien arviointiin liittyen on arvioitava liikenteen jakautuminen lähialueen yleisille teille, kuljetusajoneuvojen tyypit ja mahdollisuuksien mukaan kuljetusten ajallinen jakauma kuukausittain, viikonpäivittäin ja kellonajoittain. Liikennemäärissä tulee ottaa huomioon hankkeen mahdollinen toteutuminen esitettyä suppeampana ja myös jätteenkäsittelykeskuksen alueella työssäkäyvän henkilöstön aiheuttama liikenne. Liikenneturvallisuusvaikutuksissa on otettava huomioon kevyt liikenne etenkin kantatien 66 liittymän lähialueella. Liikennevaikutuksia tulee tarkastella hankkeen koko elinkaaren ajalta kalliokiviaineksen louhintavaihe mukaan lukien. Muutoin tiepiirillä ei ole huomauttamista ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Metsäkeskus Pirkanmaalla ei ole huomauttamista arviointiohjelmasta ja esittää karttopohjalla metsälain mukaisen luontokohteen lisättäväksi aineistoon.

Pirkanmaan maakuntamuseo toteaa arviointiohjelmasta seuraavaa: Varsinaisella laitoksen rakentamisalueella ei ole tiedossa muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäänöksiä eikä muuhun kulttuuriympäristöön liittyviä erityisiä arvoja. Sen sijaan hankkeen vaikutusalueella on useita kulttuurihistoriallista erityisarvoa omaavaa kohdetta, joihin hankkeella väistämättä on vähintään välillisiä vaikutuksia. Vaikutusalueella (paikalliset vaikutukset) sijaitsee valtakunnallisesti merkittävä, vuonna 1895 rakennettu Akseli Gallén-Kallelan rakennuttama Kalelan erämaa-ateljee, Pöytäniemen 1700-luvulla asutettu tila, Jaskalan 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa rakennettu pihapiiri, Sammaliston tila (vanhainkoti), jossa 1860-luvulla rakennettu päärakennus, 1900-luvun alun mielisairasosasto vuonna 1914 rakennettu entinen Ruhalan koulu ”Fronttela”.

Kalelaa koskevat valtakunnalliset alueidenkäytön tavoitteet kansallisena kulttuuriperintönä. Kaikessa maankäytössä tulisi turvata kyseisten kohteiden kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen. Kalelan osalta kohteen merkitys on sen rakennushistoriallisissa ja historiallisissa taustoissa, mutta myös kohteen kertovuudessa, eli sen sijainnissa metsän keskellä, alkuperäistä muistuttavissa olosuhteissa.

Laajemman vaikutusalueen sisälle jää sodan jälkeisten asutustilojen kokonaisuus, jolla on sekä maisemallista että rakennushistoriallista merkitystä oman aikansa rakennuskulttuurin edustajana. Kyseistä aluetta ympäröivä, Ruhalan kartanoon liittyvä peltoalue omaa maisemallista erityismerkitystä ja on merkitty Pirkanmaan 1. maakuntakaavaehdotukseen maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi.

Vaikutusten arviointiohjelmaa tulee täydentää kulttuuri- ja maisemavaikutusten osalta. Edellä mainitut kohteet tulee ottaa mukaan arviointiin. Maisemallisten vaikutusten lisäksi tulee arvioida myös vaikutuksia kulttuuriympäristöön, toisin sanoen peilata suunniteltuja muutoksia alueen historialliseen taustaan ja kehitykseen sekä kulttuurihistoriallisiin arvoihin, joita alueella tällä hetkellä on. Arvioinnissa tulee huomioida, paitsi hankkeen aiheuttamat maisemaa muuttavat toimenpiteet, myös hajun ja melun sekä liikenteen aiheuttamat välilliset ja välittömät vaikutukset, joilla saattaa olla merkitystä edellä mainittujen kohteiden ja alueiden arvojen säilymisen kannalta.

Lisäksi lähdeluetteloon tulee lisätä: Museovirasto ja Ympäristöministeriö Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt. 1993 ja Rinta-Porkkunen, Nina Ruovesi Rakennusinventointi osa 2. Tampereen museot, maakunnallinen yksikkö 2001.

Museovirasto viittaa ja yhtyy Pirkanmaan maakuntamuseon yksityiskohtaiseen lausuntoon arviointiohjelmasta.

Ympäristön nykytilan ja arvioinnin lähtökohtien erittelyssä todetaan, ettei Vinsanvuori ole maisemallisesti erityisen merkittävä, ja että alue on tavanomaista talousmetsää. Lisäksi viitataan alueen länsipuolen viljelymaisemiin ja niiden rakennuskantaan, jotka ovat huomiota eteläisen kirkonkylän osayleiskaavassa.

Arviointiohjelman mukaan maisemaan, suojelualueisiin ja kulttuuriperintöön kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan karttoihin, kuvasovitteisiin, valokuvaan ja maastokäynteihin perustuvana asiantuntija-arviona siten, että arvioitavia vaikutuksia ovat keskuksen näkyvyys lähi- ja kaukomaisemassa ja muutokset alueen maisemarakenteessa.

Jätteenkäsittelykeskus on herättänyt jo laajaa julkista huomiota ja myös huolta ympäristön muuttumisesta. Huolien lähtökohtana on ollut valtakunnallisesti arvokas Akseli Gallén-Kallelan ateljeeympäristö Kalela. Vaikka Kalela näyttäisi sijoittuvan keskuksen välittömän vaikutusalueen ulkopuolelle, on siihen kohdistuvat vaikutukset kuitenkin analysoitava mahdollisimman huolellisesti ja myös havainnollisesti. On myös muistettava, että Kalelaa koskee valtioneuvoston periaatepäätös valtakunnallista alueidenkäytön tavoitteista.

Museoviraston arvion mukaan arviointiohjelmaa on joiltakin osin syytä kehittää. Siinä on syytä tuoda esiin, mitä kulttuuriympäristöön (maisema, rakennusperintö ja muinaisjäännökset) liittyviä selvityksiä ja aineistoja arvioinnissa aiotaan hyödyntää. Arviointiohjelmassa tulisi myös ottaa kantaa niiden täydentämistarpeeseen; ovatko olevat selvitykset riittäviä, tuotetaanko ja millä tavoin arvioinnissa lisätietoa?

Ohjelmassa todettu lähi- ja kaukomaisemiin sekä maisemarakenteeseen liittyvä vaikutusten arviointi on paikallaan. Niiden lisäksi on kuitenkin myös kulttuuriympäristön näkökulmasta kiinnitettävä huomiota liikenteen ja keskuksen toiminnan aiheuttamiin muutoksiin ja vaikutuksiin, tarvittaessa myös melu- ja pölyhaitat sekä keskuksen välilliset vaikutuksen alueen ympäristön käyttöön ja ympäristön kokemiseen.

Museovirasto pyytää arviointiselostuksen lausuttavakseen ja on tarvittaessa valmis keskustelemaan arvioinnin laatijan kanssa arvioinnin menetelmiin, kohdentumiseen ja esitystapaan liittyvistä näkökohdista.

Pirkanmaan TE-keskus, maaseutuosasto lausuu, että arviointiohjelman perusteella hankkeella ei ole suoranaisia vaikutuksia alueen maa- ja metsätalouteen. Alueelle ei olla sijoittamassa ongelmajätteitä ja väkevät jätevedetkin ollaan ohjaamassa kunnan jätevedenpuhdistamolle. TE-keskus korostaa, että hankkeen elinkaaren eri vaiheissa on huolehdittava, että se ei haittaa alueen lähietäisyydellä olevien maatilojen toimintaedellytyksiä. Lisäksi sen mielestä on kannettava huolta, ettei hankkeella mahdollisesti oleva kielteinen julkisuuskuva vaaranna – tarkoittaa jätteenkäsittelyä aivan yleisesti - Ruovedellä olevien maaseutuyrittäjien matkailu-, ratsastus- eikä muunkaan vastaavan elinkeinon harjoittamismahdollisuutta.

Maataloustuottajien Ruoveden yhdistys ry., MTK-Ruovesi lausuu näkökantansa maaseutuväestön kannalta. Yhdistys tuo esille, että hanke vaikuttaisi kielteisesti kunnan matkailuelinkeinon (Ruhalan kulttuurihistoriallinen maisema ja Kalela) ja kiinteistöarvoja alentavasti. Yhdistyksen mielestä kallionlouhinnan ja murskauksen laaja-alaisten melu- ja pölyhaittojen toimintaa ei tulisi sallia; Välittömässä läheisyydessä on herukkatuotantoa, talouskeskuksia ja voimaperäistä maanviljelystä sekä asuinalueita, oppi- ja hoitolaitoksia ja asuntoloita ja vanhainkoti, ja vaikutukset voisivat ulottua Pöytäselän yli. Yhdistys korostaa lisäksi mm. kustannusvaikutuksia kunnalle jätevedenpuhdistamon investointeina ym., riskejä vesistölle ja pohjavedelle, liikenneturvallisuutta ruuhka-aikoina nykyisinkin tukkoisella tiellä. Yhdistys toteaa, että hanke ei vastaa aiemmin esiteltyä ja esittää hankkeen sijoittamista muualle.

Ruovesi-Seura r.y. toimii Ruoveden asukkaiden ja sieltä kotoisin olevien yhdyssiteenä ja tukee toimenpiteitä muinaismuistojen, talonpoikaiskulttuurin ja maiseman vaalimiseksi. Seura katsoo, että yksinomaan lähiympäristön asutukseen, Ruoveden maisemaan, kulttuuriperintöön ja –maineeseen kohdistuvat kielteiset vaikutukset on otettu puutteellisesti huomioon arviointiohjelmassa ja että nämä vaikutukset edellyttävät, että hankkeelle ei myönnetä toimilupaa esitettyyn sijoituspaikkaan. Lausunnossa osoitetaan puutteita mm. räjäytysten ja liikenteen melun vaikutusalueen suppeassa rajauksessa, jätevesien kuvauksessa, tiedoissa kunnalle aiheutuvista kokonaiskustannuksista, ja edellytetään perusteellisia kallio-, maaperä- ja kalliopohjavesitutkimuksia. Lisäksi seura korostaa alueella muun jätteen seassa tulevia ongelmajätteitä, jätetäytön näkyvyyttä maisemassa ja Kalelan erämaa-ateljee kesätoiminnan häiriintymistä ja uhkaa kulttuuripitäjän imagolle.

Ruhalan-Viljakkalan Osakaskunnan vedet sijaitsevat hankkeesta noin kahdesta kilometristä alavirtaan päin noin 10 kilometriä. Osakaskunta tuo esille, että kallioperän vedenpitävyyttä ei ole tutkittu kairauksilla, jätteiden lajittelun nykyinen taso ei varmuudella estäisi epäpuhtauksien loppusijoitusta ja niiden vesistövaikutuksia, lokkikanta saattaisi levittää kalatauteja, haju ja melu vähentäisivät merkittävästi alueen virkistyskalastusimagoa, vuosien kalavesien hoito ja elpyneet kalakannat menisivät hukkaan ja suunnitellut kutupaikkojen perustamiset puroihin estyisivät ja hankkeeseen voi liittyä lisäksi muita riskejä. Osakaskunta ei kannata hankkeen sijoittamista Vinsanvuoreen.

Syvingin jakokunta/kalastuskunta edellyttää, että hankkeesta ei aiheudu haittaa eikä päästöjä alueen vesistölle eikä ranta-alueille, ja ettei toiminta haittaa alueen kalataloutta.

Ruoveden kotiseutuyhdistys ry toteaa, että hanke olisi liian lähellä pysyvää asutusta ja kulttuurisesti erittäin arvokasta Ruhalan kylämaisemaa, ja sen rakentaminen aiheuttaisi pöly- ja meluhaittaa. Yhdistys tuo esille kallioruhjeet ja epäilee, että asbestin ja epäpuhtauksien kulkeutumista ympäristöön sadevesien kautta ei varmuudella voitaisi estää. Lisäksi

se kysyy, edellyttäisikö hankkeen jätevedet kunnan puhdistamon laajentamista ja eikö hankkeelle tulisi rakentaa oma puhdistamo? Esitettyä loppusijoitusta, erityisesti hajuhaittoja aiheuttavien kotitalousjätteiden sijoittamista ei pidetä mielekkäänä kulttuuri- ja luonnonsuojeluarvojen varjelemisen näkökulmasta. Yhdistys ei puolla esitetynlaista jätekeskusta lainkaan.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ja Ruoveden ympäristöyhdistys ry korostavat arvioinneissa mm. vaikutuksia kirkonkylän ja lähiseudun äänimaisemaan, louhinnan haittoja olemassa oleviin jätetäyttöihin, lisäselvityksiä purku- ja pienvesistön nykytilasta, kallion arvoa, asbestipölyn todennäköisyyden selvittämistä, tietön riittävyttä, luontoselvitysten laatua, Kalelan huomioon ottamista sekä haittoja maisemalle, ranta-alueen asutukselle ja Ruhalan hoitokodille. Ihmisiin kohdistuvissa vaikutusarvioinneissa tulee käsittää terveys laajasti ml. koetut haitat ja sosiaaliset vaikutukset sekä asuntojen arvon alennus. Yhdistys esittää, että kallioulouhinnan tarve tulee ottaa keskeiseksi kysymykseksi arvioinnissa ja sijoituspaikkaa tulee harkita, koska Vinsanvuorella louhinnan tarve olisi suhteettoman suuri ja vaikutus pitkäaikainen. Yhdistys esittää arviointiin lisättäväksi vaihtoehtoja, joiden suunnittelussa otetaan huomioon liiketalouden lisäksi ympäristövaikutukset. Ilmastopäätöksen viitaten biojätteen käsittelyyn esitetään biokaasun talteenottoa kompostikentältä. Yhdistys toteaa, että tulevaisuudessa jätteen tuottaja joutuu maksamaan tuottamansa jätteen käsittelystä yhä suuremman osan ja seurauksena jätemäärä vähenisi, joten olisi liiketaloudellisesti uskallettua luoda massiivisia käsittelykeskuksia. Yhdistyksen mielestä kuntien ei tule tukea tuottajavastuun varaan rakennettuja jätteiden talteenotto- ja hyödyntämisyjärjestelmiä.

Arviointiohjelmasta tuli yhteensä noin 390 **mielipidekirjettä**, joissa yhteensä noin 700 nimeä. Kaikki, myös määräajan jälkeen tulleet mielipiteet on huomioitu. Erämaa-aikeilijaa Kalelaan liittyvän kannanoton allekirjoittaneita oli lisäksi noin 540 henkilöä.

Mielipiteitä esitettiin hankkeen suuruudesta ja kestosta sekä laajasta vaikutusalueesta, hankkeen aiheuttamista päästöistä ympäristöön ja luontoon, ihmisiin kohdistuvista vaikutuksista laajasti ottaen huomioon haittojen kohdistuminen alueellisesti ja väestöryhmittäin, elinoloihin ja hyvinvointiin kunnassa sekä suorat ja välilliset haitat, taloudelliset haitat kunnalle ja elinkeinoille.

Talluslampi (yhteensä 27 kirjettä, joissa yhteensä 50 nimeä); mielipiteissä vastustetaan hanketta (suluissa kirjenumero; internetsivulla, sähköisessä lausunnossa ei saa olla henkilöitä).

Arviointiohjelmasta näyttää etenkin alueen itäpuolinen asutus jääneen täysin huomiotta; alueella on 30 kesäasukasta ja 14 vakituista taloutta. Lähin talous sijaitsee 800 - 900 metriä suunnittelualueesta (kirjenumero 4, 13). Hanke olisi suuri (3, 9, 19, 27) ja vaikutusten kesto alueella kymmeniä vuosia (6, 16, 17). Uusi hanke aiheuttaisi **ääni-**, (3, 5, 6, 9-14, 18, 26), **haju-**, (3, 4, 6, 10-14, 18, 26) **pöly-**, 2-4, 6, 7, 11-13, 17, 18, 26), **terveys-** (3,18,11-13, 17, 26) ja **pohjavesihaittoja** (18, 3) läheisten alueiden **vakituksille asukkaille ja kesäasukkaille ja heidän elinolosuhteilleen ja elinkeinon harjoittamiseen** (2,) sekä alueen **oppi- ja hoitolaitoksille asuntoloineen** (3, 9,10,17).

Talluslammen alueelta tullee useissa mielipiteissä todettiin, että **vanhasta Murasuon kaatopaikasta** laskee **Talluslammeen laskuojia**, jotka ovat jo vuosia rasittaneet vesistöä ja josta on jo nyt aiheutunut vakava ympäristöriski (1, 3, 4, 9, 13,18,19, 26-27) ja Vinsanvuoren hanke aiheuttaisi samoin haittaa lähivesistölle (7, 10), Talluslammelle (11,12) ja edelleen Talluslammelle (6, 26) ja Pöytäselälle (2), Näsijärveen asti (9, 19) ja edelleen vesireittiä myöten jopa mereen asti (3).

Alueen lähellä asuu lapsiperheitä (5, 17). Missä **lapset** voivat uida? (15) Lapset kulkevat kouluun ja pyöräilijät ajavat kapealla, mutkaisella ja mäkisellä Vilppula-Ruovesi -tiellä, jossa ei ole kevyenliikenteen väylää (6). Raskas kuorma-autoliikenne olisi **vaaraksi tiellä liikkujille** (6, 13, 14, 17, 18,) ja se **rasittaisi nykyistä tieverkostoa** (18). Kulkuyhteys alueella on erittäin vaarallisessa ja raskaan liikenteen kannalta hankalassa paikassa (5).

Alueen luonnonrauha menisi täysin (6) ja välittömät vaikutukset luontoon ja asutukseen ulottuvat ainakin 5 -10 km etäisyydelle (2) ja luonnonrauhaan noin 10 km etäisyydelle (3). Lintujen ja vesilintujen pesinnät häiriintyy (6) ja pöly haittaa vesistöä ja kasvillisuutta (6,26). Talluslammen eteläpään notkossa tie laskee lähelle vedenpinnan tasoa ja melu kantautuu hyvin Talluslammen alueelle (1) . Hajuhaitat voisivat ulottua 5 km etäisyydelle vrt. Ämmäsuo (4). Ympäristöä käytetään laajasti **virkestykseen**; alueella on ulkoilumaastoja, ratsastusreittejä, kesäasuntoja ja Ruhalan lomakoti (2) sekä sieni- ja marjamaastoja (11-14); alueen virkistyskäyttö estyisi (10). Alueella on luonnonsuojelullisesti merkittävä luonnontilainen puro (2). Hanke toisi alueella rottia ja lintuja (10,14, 26).

Vedenlaatu alueen porakaivoissa (112 m) on nykyisin hyvä (1, 5, 12). Huomioiden viimeaikaiset sademäärät aluetta huuhtoo melkoiset vesimassat, jotka eivät saa päästä ympäröiviin vesistöihin ja pohjavesiin (5). Asbesti olisi terveysriski (3, 17). Kestääkö ongelmajätekapseli ja vaihteittain suljetut täytöt räjäytystyöt? (5). Suljetun kaatopaikan todettiin olevan riski alueelle ja läheiselle asutukselle, ja jätteenkäsittelykeskus lisäisi hallitsematonta ympäristöriskiä (27).

Suunniteltu toiminta sisältää merkittäviä liiketaloudellisia riskejä, joiden mahdollinen epäonnistuminen/ympäristösäädösten kiristyminen kaatuksi **kunnan/veronmaksajien kustannettaviksi** (3, 17, 18, 26). Vakuuden asettaminen hankkeesta vastaavalle olisi tarpeen (3). Kunnasta löytyisi varmasti asutuksesta ja vesistöistä etäämmällä olevia alueita, jotta **matkailu-, lomanvietto- ja kunnan imago**-ominaisuudet yhtenä Suomen kauneimmista kunnista säilyisi (3, 9, 18, 19). Lähiympäristön elinkeino on riippuvainen suurelta osin luonnosta joko maatalouden tai matkailun muodossa ja arviointiohjelmassa tulee ottaa huomioon näiden elinkeinojen loppumisen seurannaisvaikutukset (2, 7, 10, 26). Muutaman **työpaikan** saaminen kuntaan toiminnan mukanaan tuomiin riskeihin verrattuna ei voi ole mielekästä. Kyseisen alueen ympärillä olevien **kiinteistöjen arvot** alenisivat merkittävästi ko. hankkeesta (3, 7, 9, 18). Kulttuurihistoriallisesti arvokas Kalelan erämaataljee olisi uhattuna (6, 7, 9, 17, 19). Ruovedelle saattaa jäädä vain loppusijoitus ja varsinainen kierrätys tapahtuu Tampereella, vain hankkeesta vastaava saa taloudelliset hyödyt (5). Kuka rakentaa massiivisen jäteveden puhdistamon? (5, 9)

Uutena vaihtoehtona esitetään, että Virroille suunniteltavaa **vastaavaa/kilpailevaa laitosta**, joka kykenisi käsittelemään myös Vinsanvuorella käsiteltäväksi suunnitellun materiaalin (18). Ruovedelle ei pitäisi kuljettaa jätteitä muualta Suomesta (7) ja biojätteen tuonti pitäisi kieltää (4). Esitettyyn paikkaan vain jätteiden lajittelu- ja käsittelykeskus ja loppusijoitus muualle; maantieteellisesti sijainniltaan erinomaisia jo valmiiksi louhittuja kalliomonttuja on runsaastikin Tampereen ja Ruoveden välimaastossa. Miksi ei Kapeenkylän ja Kurun valtavia louhoksen pohjia harkita loppusijoituspaikaksi? (5).

Lupaehtoihin esitetään toiminta-aikojen rajoitusta ja korostetaan aukotonta dokumentoitua valvontaa kunnan terveysviranomaisien tarkastuksia varten (4).

Lisäksi asian valmisteluun kunnassa ja kunnan tavoitteisiin ei olla tyytyväisiä; ihmisten hyvinvointi tulee ottaa huomioon, myös mielipiteet (7, 8,10).

Mielipiteissä 20 – 21, 26 - 27 vastustetaan hanketta ja mielipiteet 22 - 25 ovat liitteen 1 mukaisia.

Pöytäniemi, Ruhala, 60 kirjettä ja 77 nimeä

Pöytäniemen alueelta tulleissa mielipiteissä toistuvat edellä Talluslammen alueelta tulleissa mielipiteissä tuodut asiat. Alla, muiden alueiden mielipiteissä on yhteenvetoon otettu vain aikaisemmin ja edellisissä mielipiteissä vielä mainitsemattomia seikkoja. Nämä seikat voivat kuitenkin toistua useissa mielipiteissä kuten yllä Talluslammen mielipiteiden yhteydessä on esimerkinomaisesti havainnollistettu.

Mielipide 1, 17 sivua. Yhteenvedossa ohjelmasta todetaan mm., että ohjelmassa on si-
vuutettu täydellisesti hankkeen sijainnista johtuvat vaikutukset ja vaikutusalueen laajuus;
alueella asuu paljon ihmisiä, vesistössä on virkistysreitti, nyt kohtuullisesti liikennöityjen
kanta- ja seututien kapasiteetti ei kestä hankkeen liikennettä, vaikutusalueella on pohja-
vesialue. Ohjelman perusteella ei voida arvioida louhinta/murskaustoiminnan ja kaatopai-
kan pitkäkestoisia vaikutuksia ympäristölle ja ihmisille, eikä jätevesien kulkeutumista ja
kulkunopeutta vesistöön. Talousjätteen kompostointi on mahdotonta alueella. Ohjelma
sisältää niin paljon perustelematonta ja virheellistä tietoa, että sitä ei voida käyttää ilman
merkittäviä korjauksia arvioinnin pohjana (mielipiteessä seikkaperäinen tarkastelu ohjel-
masta).

Mielipide 2, 2-3 sivua, esittää vastalauseen hankkeen toteuttamiselle: hajuhaitan selvit-
tämisen menetelmä ja asiantuntemus, kuljetusten ja alueen sisäisen liikennemäärälas-
kelmien oikeellisuuden tarkistaminen ja raskaan liikenteen hiukkaspäästöjen arviointi,
puhdistamon viemäriputken mitoituksen riittävyden tarkistus, ympäristön nykytilaan kä-
sittelevässä tekstissä ei ole mainittu lähinnä olevaa tilaa, asukkaiden kokemukset ongel-
majätekapselin louhinnasta aiheutuneista meluhaitoista, arviointien epävarmuudet liittyen
hankkeesta vastaavan taloudelliseen vakauteen ja aliurakointiin. Lisäksi todettu ristiriita
kunnassa rantatonttien ja jätteenkäsittelykeskussuunnitelman suhteen.

Mielipide 3, 3-4 sivua, vastustaa hanketta. Arviointiohjelma on erittäin paljon puutteita,
osatotuuksia, muunneltua totuutta ja väittämiä, jotka perustuvat oletuksiin sekä arvioita-
vista asioista jätetty keskeisiä asioita pois. Arviointiohjelmassa ei ole vastauksia kysy-
myksiin ja tiedon tarpeisiin: kallioperätutkimus Vinsanvuoresta, tuhkan pölyntyminen
poikkeusoloissa, tulipalon sammutusjärjestelmä ja myrkylliset päästöt sekä tiedotus
asukkaille, hankkeesta vastaavan taloudellinen vastuu, jätemäärien lisäys? Mitä tarkoitta-
vat eri jätelajeet? Arviointiohjelmasta todetaan, että arvioinnissa kartat 1:100 000 ovat
liian suurpiirteisiä; asioita jää pois mm. Ruhala-koti, vuokratervitalot koulutusinstituutilla,
Kalela. Luontoarviointi tehty vain kesällä, ei vuosiseurantaa.

Mielipide 4, 3 sivua: Hankkeesta vastaavan Ruskon ja Myllypuron laitosten kanssa toi-
mivan kokonaisuuden todennäköisesti muodostaisi paikka, joka sijaitsee lähempänä
Tammeretta kuin Ruoveden kulttuurimaisemassa sijaitseva Vinsanvuori. Eri jätteiden va-
rastointi, käsittely, käsittelyn vaikutukset pitää kuvata tarkasti YVA-selostuksessa. Melun
vaikutusalueesta todetaan, että mukaan tulee ottaa Pöytäselän itäinen ranta-asutus Kau-
tun kanavalle saakka ja melun mahdollinen kantautuminen vesistön yli tulee selvittää.

Mielipide 5, 2 sivua, lupaa ei tule myöntää hankkeelle. Murskaus ei ole mahdollista vain
ilmoitetulla koneella. Tarvitaan myös esim. saman valmistajan C-luokan leukamurskain,
jolloin melu lisääntyy entisestään. Arvioinnissa haittoja tulee tarkastella ihmisten kokemi-
na haittoina.

Mielipiteet 6, 17 suhtautuvat hankkeeseen kielteisesti: loppusijoitus on ainoa palvelu,
mitä yhtiöllä ei vielä itsellään ole ollut tarjota; Vinsanvuoresta tulee edullinen loppusijoi-
tuspaikka. Kuka pystyy valvomaan, onhan valvovilla viranomaisilla melkoinen matka Tam-
pereelta suunniteltuun kohteeseen. Tosiasiassa ehtyvää luonnonvaraa aiotaan poistaa ja

täyttää kuoppa jätteillä. Mistä kaukaa jätteet tulevat? Yleisötilaisuudessa jaettu tieto oli hyvin puutteellista, osallistujat joutuivat itse hankkimaan tietoa. Tilaisuus lopetettiin kun varsinaisia asioita vasta olisi ruvettu käsittelemään.

Mielipide 7, 5 sivua, vastustaa hanketta. Mielipide sisältää vertailua valtioneuvoston päätöksen 1049/1999 yleisille kaatopaikoilla asetettavista vaatimuksista ja digitoidun kartan Vinsanvuoren jätetäytön näkyvyydestä maa- ja vesialueille kun metsää ja rakennuksia ei oteta huomioon.

Mielipide 8 ei puolla hanketta: kunnan entinen kunnanedustaja ja elinkeinoasiamies olivat kieltäneet jakamasta tietoa kaupassa vaikka kaupalta oli lupa. Eläkeläiset(kin) päättävät lapsien ja lastenlastensa puolesta millaisessa maailmassa halutaan elää. Vanhainkoti on liian lähellä; emme kukaan haluaisi viettää viimeisiä vuosiamme kaatopaikan läheisyydessä.

Mielipide 9: Louhinta- ja murskausmelu on matalataajuisista, joka kantautuu maata pitkin ja on hankalasti meluvalleilla torjuttavissa. Ranta on lähellä ja äänet kuuluvat tunnetusti hyvin vesistöjen äärellä, joten äänimaailma muuttuu ratkaisevasti isommallakin alueella mm. Ruoveden keskustassa. Ruovesi on suosittu kohde vapaa-ajankalastajille. Miten voidaan luottaa yritykseen, joka toimii jätealalla ja ei ole tietävinään, että asbesti on myös kiinteänä luokiteltu ongelmajäte vuoden 2002 alusta, ja yrityksen palkkaamaan suunnittelutoimistoon.

Mielipide 10, 3 sivua: vastustaa hankkeen sijoittamista näin lähelle asutusta, vesistöä ja virkistysalueita. Arviointiohjelmasta ei selviä, että suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä on Kautun asutus 2 km, Jäminkipohjan 5 km ja Kotvionniemen 3 km etäisyydellä. Teollisuustuhkan käsittelystä leviää raskasmetalleja pölynä ympäristöön, miten sen leviäminen voidaan käytännössä estää kun pakkaskuivumista tapahtuu? Vesiliukoiset raskasmetallit kiertävät tuhka-aumojen kastelussa. Alueelta tulevat vedet sisältävät raskasmetalleja ja muita haitallisia aineita. Jos jätevedet puhdistetaan kunnan puhdistamolla, ovat sakat ongelmajätettä. Jätevedet tulee käsitellä omassa jätevedenpuhdistamossa. Murskausten pölypäästöt hallista? Puusto saattaa suojata näkymää joiltakin suunnilta, mutta talousmetsä ei ole ikuista. Hankkeen haitta-alue noin 8 - 10 km.

Mielipide 11. Noin 1 km etäisyydelle kaatopaikka-alueesta kuuluu jo nyt ajoittain nykyisen murskausyrittäjän melu, joka häiritsee perheen asumista.

Mielipide 12 vastustaa hanketta: Asuntoon noin 1 km suunnittelualueesta ja 300 metriä maantieltä.

Mielipiteet 13 ja 14 vastustavat hanketta: Mitä tapahtuu, jos siirtoputki rannan pumpaamolta jätevedenpuhdistamolle rikkoontuu? Eikö kunta oppinut mitään Kotvionniemen puhdistusprojektista?

Mielipide 15 vastustaa hanketta: alueella on jo sikalan lietelannan hajua, ja karjan lanta ja virtsaa valuu rantaan. Jäminkipohjan talojen murskauksen aiheuttama melu ja pölyn koettujen haittojen perusteella suunniteltu paikka on väärä.

Mielipide 16 vastustaa hanketta mm. koska sai esimakua haitoista jo vuonna 2004 koe-louhinnasta, jolloin melu oli varsin huomattava.

Mielipiteissä 18 - 49 esitettiin edellä mainittuja seikkoja, **mielipiteet 50 - 55** olivat liitteen 1 mukaisia ja **mielipiteet 56 - 58** liitteen 2 mukaisia.

Mielipide 59, 17 sivua. Mielipiteessä pohditaan perustuslain 20 §:n mukaista vastuuta ympäristöstä ja merkitystä YVA-lain lähtökohtana. Mielipiteessä esitetään listaus arvioinnissa huomioon otettavista seikoista ja kommentoidaan yksityiskohdittain arviointiohjelmaa. Vinsanvuoren sijoituspaikan soveltuvuutta kyseenalaistetaan peilaamalla valintaa jätehuollon järjestämiseen maakunnan jätteiden pääasiallisen muodostumisalueen kannalta perustellusti (liitekartta). Lisäksi osoitetaan puutteita kunnan toiminnassa.

Erämaa-ateljee Kalelan puolesta, museonjohtaja. Kalelan kulttuurikonaisuus koostuu itse rakennuksesta ja sitä ympäröivästä luonnosta ja maisemasta. Arviointiohjelmassa ei ole mainittu Kalelaa lainkaan. Hankkeen suoria vaikutuksia alueella olisivat melu, haju, liikenne ja terveysriskit. Kaatopaikkahanke vaarantaa kansallisesti tärkeitä maisemallisia, luonto- ja kulttuuriarvoja. Kalelaa ympäröivä luonto on Gallen-Kallelan elämäntyön ja teosten välityksellä keskeinen osa suomalaista kansallismaisemaa, jota suomalaisten tulisi suojella. Tähän päivään asti Kalelaa ympäröivä luontoon säilynyt lähes alkuperäisessä asussaan. Toisessa kirjeessä on selostus liito-oravahavainnoista Kalelan niemellä yleisesti ja 13.6.2003.

Lisäksi Kalelan erämaa-ateljeeseen puolesta ja Vinsanvuoren jätteenkäsittelykeskusta vastaan otti kantaa mielipiteissä 540 allekirjoittanutta (miltei poikkeuksetta sähköpostitse tai nimilistoin), jotka asuvat pääosin muualla Suomessa ja muutammat ulkomailla.

Elinkeinot, oppilaitokset

Kesämatkailuyrittäjä, Makasiinin kesäkahvila ym. esittää, että näin laaja jätteenkäsittelyhanke ei sovellu Ruovedelle ja viittaa Espoon Ämmäsuon ja Virtain jätteenkäsittelykeskuksiin liittyvään negatiiviseen julkisuuteen.

Mökkivuokraaja, 6 mökkiä (2 nimeä). Hanke uhkaa kaunista ja rauhallista paikkaa sekä puhtaita vesiä. Korvaako kunta menetetyt matkailutulot yrittäjille ja kaupoiille lomalaisten karkottua? Hanke laskisi omaisuuden arvoa huomattavasti. Sen sijaan kunnan arvokkaiden arvojen toivotaan pysyvän ennallaan.

Vilperin Lomakoti Oy on perustamassa leirikeskusta ja lomakotia erityisryhmien käyttöön (kehitysvammaiset, mielenterveyskuntoutujat) kunnalta hankkimalleen kiinteistölle alle kilometrin etäisyydelle suunnittelualueesta. Jätteen käsittelykeskus estäisi toiminnan täysin. Arviointiohjelmasta puuttuu tieto lomakodista.

Tilan omistaja Talluslammelta vastustaa hanketta; tilan rakennusta remontoidaan vuokrattavaksi. Tila rajoittuu suunnittelualueeseen ja alueelta virtaa pintavesioja tilan läpi Talluslampeen.

Vuokramökin rakentamista suunnitteleva perhe vastustaa hanketta, joka tulisi 2,5 km heidän loma-asunnon paikasta; halukkuus vuokrata mökkiä heikkenee huomattavasti jatkuvan melun ja vesistöhaittojen vuoksi.

Kiinteistöyhtymä E.K. & H.K. (myös vapaa-ajan kiinteistö vaikutusalueella). Ruoveden profiloituminen suurkaatopaikkakuntana tulee vaikuttamaan negatiivisesti kunnan matkailulliseen imagoon ja sitä kautta menetettäviin matkailutuloihin. Arvioinnissa tulee painottaa hankkeesta aiheutuvia haittoja luonnolle, alueen vakituisille tai vapaa-ajan asukkaille sekä laajemmassa mittakaavassa kunnalle. Lisäksi viitataan vertailukohtana Tarastenjärven kaatopaikan maankäytön kohoamiseen ja siihen liittyvään valaistuksen valojen näkymiseen valomerellä 1,5 km etäisyydellä sijaitsevaan Nurmin kylään.

Tilanomistaja, herukan viljelijä. Ruokatuotanto on hyvin tarkan valvonnan alaista mm. laatuajärjestelmien ym. sopimukseen liittyvine velvoitteineen. Pölyn kulkeutuminen ympäröivään maastoon vaikuttaa veden laatuun ja estää sen käytön, minkä seurauksena ammatinharjoittaminen estyy. Tilalla on luonnon lähde, josta vesi otetaan.

Tilanomistaja ja Ratsutallin osakasomistaja, Ruhala. Hanke haittaisi maanviljelyä ja ratsutallin toimintaa. Mahdollisen kivenmurskauslaitoksen aiheuttamat pölylaskeumat huonontavat viljelytuotteiden laatua. Jäte- ja soravuoret eivät soveltuisi kulttuuriperinnön kannalta hienoon maisemaan. Hanke vaikeuttaa metsänhoitotöitä ja alueelta leviävä muovijäte pilaisi massapuukasaan joutuessaan paperiteollisuuden prosessit, mikä vaikeuttaa omistajan puun myyntiä. Alueella on pien- ja suurriistaa: Palkolammilla teeriä ja Pehkusuolla metsoja sekä hirviä, kauriita ja peuroja, jotka pöly- ja meluhaitat karkottaisivat lähiympäristöstä. Kalliolouhinta heikentää alueen ja vesistön virkistyskäyttöä ja vesilintujen pesintää. Esitetty vesihuolto ei ole riittävä, mikä aiheuttaisi haittoja vesistölle.

Lundenin Hunaja. Ammattimehiläistarhaaja, jonka nykyisistä 150 pesästä ja suunnitteilla olevista pesistä osa lähialueella (karttaliite faxilla epäselvä). Alueella on muitakin kasvat-
tasia. Arviointiohjelmassa tulee ottaa huomioon: imago koko yritykselle ja tuotteelle "Erä-
metsän Hunaja", tärinähaitan vaarat talvehtiville pesille, pölyhaitta mehiläisten ravintoon
(mesi, siitepöly, vesi) ja hyvinvointiin sekä haitta-aineiden vaikutus hunajaan.

Tampereen Ratsastusseura ry, sen jäsentalli, Ruoveden Ratsutalli Oy:n asiakkaat (72 nimen lista) vastustavat hanketta. Seuralla on yhteistoimintaa Ruhallassa mm. vuosittain lukuisia ratsastuskilpailuja ja valmennusleirejä. Hanke pilaisi maalaismiljöön ja sen rauhan sekä ratsastus- ja maastovaellusreitistön. Lisäksi lisääntyvä liikenne hankaloittaisi hevosten ja hevoskuljetuskaluston kanssa liikkumista ja tulisi aiheuttamaan vaaratilanteita.

Ruoveden yhteiskoulun ratsastuslukion oppilaat (18 nimen lista). Lukion asuntolalle on 1,5 km, ja Ratsastusreitistö sijaitsee suunnittelun louhinta-alueen välittömässä läheisyydessä. Oppilaat ovat muuttaneet eri puolilta Suomea ja Ruotsia maaseudun rauhaan käymään koulua, eivätkä halua asua kivenmurskaimen melussa. Hanke pilaisi tallin ma-
netta ja vaarantaisi ratsastustallin ja sen seurauksena lukion toiminnan.

**Pohjois-Pirkanmaan koulutusinstituutin, matkailu-, ravitsemus- ja talousalan yksi-
kön opettajakunta** vastustaa hanketta ja esittää mm., että hankkeen välittömässä läheisyydessä sijaitsee oppilaitos, jossa opiskelee noin sata opiskelijaa päivittäin lukukausien ajan sekä asuu noin 60 heistä, joista alaikäisiä suurin osa. Opetukseen kuuluu marjastus, sienestys, yrttien keruu ja tunnistus, yleinen luonnontuntemus ja eräkokkiopetus, jossa oppilaat valmistavat aterioita luonnon keskellä luonnon antimista, oppilaitoksen omistamalla metsäalueella, joka on suunnitellun hankkeen välittömässä läheisyydessä. Oppilaitoksen teema on ollut pelloilta pöytään –ajatus, jossa ruoka-aineet saadaan turvallisesti ja terveellisesti, ympäristönäkökulmat ja lähiruoka -ajatus huomioiden opiskelijoiden käyttöön. Hanke heikentäisi oppilaiden ja opettajakunnan terveyttä ja turvallisuutta sekä oppilaitoksen vetovoimaa ja työpaikkoja, joita on nyt 20.

Haastattelija Ruovedeltä tekee työtä alueella autolla liikkuen päivittäin ja esittää mielipiteessä mm., että liikenteen lisäys tulisi haittaamaan hänen työtään ja alentamaan ansioita.

Ruoveden Yhteiskoulun biologian ja maantieteen lehtori vuodesta 1958 – 89 esittää ja epävirallisena paikallisena luontoasiantuntijana kallioperästä, vesiluonnosta, kulttuuri- ja luonnonmaisemasta, kasveista ja eläimistä sekä vaikutuksista ihmisiin ja liikenteeseen kirjoituksen ja näiden lähinnä biologisten ja maantieteellisten seikkojen perusteella esittää johtopäätöksensä, että jätteenkäsittely- ja loppusijoitus suunnitelma on lähes kaikissa suhteissaan toteutuskelvoton alueelle. (Kirjoitus on julkaistu Ruovesi-lehdessä)

Väärinmajantie 11/14 kirjettä/nimeä:

Mielipide 1, 2 nimeä. Alueella on teerien ja metsojen soidinpaikat (Paskolampi, Pehkusuo). Vuosittain kuulee tiltaltin laulua, vanhan kaatopaikan lähellä on palokärkiä ja huuhekaja. Lisäksi alueella on lukuisia havaintoja ilveksistä. Pien- ja suurriistaa on runsaasti. Melu- ja pölyhaitat karkottavat eläimet alueelta.

Mielipide 2, 2 nimeä. Kalavesien käyttö ja muu matkailu Ruovedelle vähenee. Kunnan jätevedenpuhdistamo ei pysty erottelemaan raskasmetalleja jätevedestä vaan ne ajautuvat vesistöön.

Mielipide 3. Olen nuori ja saan haitat kärsittäväkseni pitkään. Asun parin kilometrin päässä paikasta.

Lisäksi muita lyhyitä vastustavia mielipiteitä ja liitteen 1 mukaisia 1 kpl.

Ylävääri 8/8 kirjettä/nimeä:

Mielipide 1 esittää kielteisen kannan. Paikkakunnalla asuvien mielipidettä on kuultava, YVA-menettelyn lausunnonantajat ja päätöksenantajat asuvat lähes kaikki turvallisen kaukana kohteesta.

Mielipide 2. Vuoren alapuolella on vedenottamo, josta tulee vesi myös Väärinmajaan ja Hyyrylän kylään.

Mielipide 3 vastustaa hanketta ja toteaa mm., että Serlaciuksen saastuttama Väärinmajanlahtikin on jo puhdistunut pikkuhiljaa.

Mielipide 4 kannattaa 0-vaihtoehtoa. Tie 344:n varrella sijaitsee Väärinmajan laaja kylä: asutus ja noin 50 oppilaan kyläkoulu sekä kesäasutus. Liitteen 1 mukaisia mielipiteitä 1 kpl ja liitteen 2 mukaisia mielipiteitä 2 kpl ja sekä sisällöltään aikaisempia mielipiteitä vastavia 2 kpl.

Pääskyniementie, 61/73 kirjettä/nimeä:

Mielipide 1. Pääskyniementien kiinteistöjen omistajille lähetty kirje, jonka mukana lähetetty liite 2. Kirje sisältää yhteenvedon Vinsanvuoren jätteenkäsittelykeskuksesta ja sen haitallisista vaikutuksista.

Mielipide 2, 3 sivua. Kuinka paljon voidaan käyttää lopullisen päätöksenteon yhtenä perusteena sanallisia asiantuntija-arvioita asioista, joiden riskivaikutukset ympäristöön voivat olla peruuttamattomia. Sanallisia asiantuntija-arvioita esiintyy aika monessa kohdassa. Tässä sanallisella asiantuntija-arviolla tarkoitan sitä, että mittavia asioita korvataan asiantuntijalausunnoilla (usein kustannus- tai aikataulusyistä). Rankkasateet voivat aiheuttaa laskeutusaltaiden ohituksen ja vesistövaikutuksia. Missä pestään kuorma-autojen lavat? Onko kuvasovitetta siitä, miltä alue näyttää todellisuudessa maalta ja vesiltä katsottuna ja kuunneltuna. Kesäisin alueella liikkuu paljon purjehtijoita, melojia kalastajia jne., joille hiljaisuus merkitsee suurta arvoa. Eivät hyväksy hanketta alueelle.

Mielipide 3. Ehdotusta vaikutusalueesta tulee laajentaa Näsijärven rantaan saakka Kautun sillan luota ainakin Virkasenlahteen asti, keskuksesta katsoen luoteesta-koilliseen sekä lännessä valtatie 66:een saakka. Lisäksi pitää huomioida alueeseen rajoittuvat Näsijärven vastarannat, jotka ovat täynnä loma-asuntoja. Loma-asuntojen määrä on suurempi kuin vakituinen asutus.

Mielipide 4. Arviointiohjelma on vakavasti puutteellinen ihmisiin kohdistuvien terveysriskien kartoituksen osalta. Arviointiohjelmasta ei käy ilmi, että käytettävissä olisi terveydenhuollon asiantuntijoiden lausuntoja. Hankekuvauksen perusteella ei voida katsoa, etteikö haitta-aineita pääsisi kertymään maaperän ja mahdollisesti edelleen pohjaveteen ja Näsijärven vesistöön. Haitta-aineet siirtyvät ravintoketjuissa ihmiseen. Monet haitta-aineista saattavat pitkän eliminaatioaikansa vuoksi aiheuttaa kumuloituvia vaikutuksia. Liittyykö välivarastointeihin pitkäaikaisia päästöriskejä asianmukaisen käsittelyn mahdollisesti viivästyessä?

Lisäksi muita vastustavia mielipiteitä, joista liitteen 1 mukaisia mielipiteitä 8 kpl ja liitteen 2 mukaisia kiinteistönomistajien mielipiteitä 35 kpl.

Ruhalan risteys - Kauttu 10/17 kirjettä/nimeä:

Mielipide 1. Kutsutaan väki koolle ja monisteet loppuu alkuunsa. Asian vihdoinkin tultua kylälaisten tietoon koko laajuudeltaan on se *siisti lajitteluhalli*, josta aiemmin puhuttiin, muuttunut varsinaiseksi uhkaksi koko Ruhalan kylälle ja laajemmallekin alueelle.

Mielipide 2, 3 sivua. Arviointiohjelman mukaan jätteen käsittelykeskus tulisi toimimaan loppusijoitusalueena mm. asbestille, säteilevää ja raskasmetalleja sisältävälle tuhkalle sekä öljyllä pilaantuneelle maalle. Näitä ei pitäisi tuoda lähellekään asutusta. Vilppulantiellä ei ole jalkakäytävää ja sitä ei ole valaistu. Tien reunaan on rakennettava jalkakäytävä, suojateitä ja se on valaistava. Näitä ei ole huomioitu YVAssa. Risteysalue on ongelmallinen ja vaarallinen puutteellisen näkyvyyden takia Vilppulan suunnasta. Kuka maksaa tiehankkeet? Jos tietä liikenteen lisääntymisen takia levennetään, joudutaan lunastamaan maata. Lisääntyvän liikenteen mahdolliset vahingot kiinteistön perustuksille tulee myös selvittää.

Mielipide 3. Räjätysten voimasta kevytharkkoseinäinen talomme tärähtelee ja seiniin syntyy halkeamia (kokemuksia Kotvionniemen kapselin räjäytyksistä). 3-vuorotyössä käyväällä asukkaalla ei ole mahdollisuutta nukkua päivisin alle kilometrin päässä hankkeesta. Lasten koulumatka vaarantuisivat entisestäänkin. Matkaa kotiliittymästä on bussipysäkillä koulupäivästä riippuen 500 - 1500 metriä.

Mielipide 4. Hankkeesta aiheutuu roskaamishaittoja, jotka jo ovat olemassa vaikka nykyinen toiminta on pienimuotoista.

Lisäksi muita lyhyitä vastustavia mielipiteitä ja liitteen 1 mukaisia mielipiteitä 2 kpl.

Kautun kanava- Kotvio 8/13 kirjettä/nimeä:

Mielipide 1. Vastustamme jätteenkäsittelykeskuksen mahdollista siirtämistä johonkin toiseen vaihtoehtoiseen paikkaan Ruoveden seudulla. Tällaisena paikkana kuulemma voisi olla kantatie 66:n läheisyydessä olevan teollisuuskiinteistön länsipuolinen alue. Se on vieläkin lähempänä kiinteistöämme ja tulevaa kotiamme sekä Ruhalan että Jämkipohjan asutus- ja maatalousalueita.

Mielipide 2. Arviointiohjelmassa ei ole huomioitu läheisyydessä olevaa laivareittiä ja vaikutuksia siihen. Suora liittymä Ruovesi-Vilppula -tieltä tulee korvata kiertoliittymällä. Jätteenkäsittelykeskuksen saostusallas on mitoitukseltaan riittämätön. Jätevesien johtaminen kunnan jätevesiverkkoon ilman puhdistamista ei ole nykyaikaista ympäristötoimintaa. Alueen luonteen vuoksi alueen pintavesillekin tulee olla saostusallas.

Mielipide 3. Kaatopaikkoja hyödyntävien eläinlajien määrä kasvaa. Se johtaa lokki- ja varislintujen lukumäärän runsaaseen lisääntymiseen, jotka aiheuttavat äänihaitan ja syrjäyttävät alueen luonnollista lintukantaa. Lisäksi alueelle kehittyy tihentynyt kettu-, supikoira- ja villiminkkikanta, jotka tulevat kuormittamaan kohtuuttomasti alueen pienriistakantoja.

Lisäksi muita lyhyitä vastustavia mielipiteitä, joissa toistuu aikaisemmin mainittuja näkökulmia ja liitteen 1 mukaisia 1 kpl.

Ruoveden keskusta 90 kirjettä, 219 nimeä:

Mielipide 1. Kunnan päätöksenteossa on ollut tieto, että kunnan hankkimalle alueelle rakennettaisiin jätteiden lajittelulaitos ja EU-normit täyttävä jätteiden sijoituspaikka, eikä sinne sijoitettaisi bio- tai ongelmajätteitä. Käsitys hankkeesta on ollut, että laitos toimisi enimmäkseen kierrätyskeskuksena ja loppusijoitus alueelle olisi hyvin vähäistä. Maa-ainesten otosta ja murskauksesta sekä myynnistä ei ollut tietoa. Keskustelua oli ainoastaan tasoitavasta louhinnasta. Arviointiohjelmassa esitetyt jätteiden käsittelymäärät ovat 10-kertaiset verrattuna aikaisemmin selvityksiin. Kunnan vastuun on sanottu rajoittuvan maa-alueen hankintaan ja yhtiön vastuulla ovat jätevedenpuhdistus ja tieolosuhteet.

Mielipide 2 ja 7. Jätteenkäsittelykeskus tulisi aivan liian lähelle asutusta ja keskustaa. On aivan selvä että toiminnasta aiheutuisi valtavat melu-, haju- ja pölyhaitat myös keskustan alueelle. Asun Ruoveden keskustassa ja silti luulen, että lisääntynyt raskas liikenne, vähentyvät matkailijat, hajuhaitat ja saastuminen tulisivat vaikuttamaan elämään negatiivisesti.

Kiinteistöyhtiö Äittäniemi Oy on huolissaan kunnan jäteveden puhdistamon naapurina jätevesin laitoksen käsittelystä. Se vastustaa jätevesien liittämistä kunnan viemäriverkoston ja jätevesien puhdistamista kunnan keskellä sijaitsevalla puhdistamolla. Kunnan rantoja käytetään virkistykseen, joten jätevesikuormituksen lisääminen tällaisessa paikassa ei ole järkevää.

Mielipide 3. Kun kysymys tässä asiassa on asukkaiden toiminnasta ja tunteista olisi äärimmäisen tärkeää tiedostaa, että mielikuvat ovat arvokkaita, koska ne todellakin ohjaavat ihmisten tunteita, toimintaa, kuntaan muuttamista, alueelle hakeutumista, perheen ja kodin perustamista ja oppilaitokseen hakeutumista. Hanke heikentää olennaisella tavalla alueen asukkaiden asumisviihtyvyyttä. Se aiheuttaa henkistä kärsimystä ja vaarantaa siten alueen ihmisten terveyttä.

Mielipide 4. Ei kun sinne vaan.

Mielipide 5. Vanha kaatopaikka on pilannut maa-alueen vuosien jätevalumien seurauksena, joten erittäin sopiva paikka tulevalle jätteenkäsittelylaitokselle.

Mielipide 8. Puoltaa hanketta, mutta vain tietyillä suunnitelmaa ja toimintaa rajoittavilla ehdoilla.

Mielipide 6. Miksi vesihuoltolaitoksen henkilökuntaan ei ole oltu yhteydessä asiasta? Jätevedet olisivat jätevedenpuhdistamon kannalta ongelmallisia.

Mielipide 9, 102 nimen lista kunnalle hanketta vastaan ja tiedoksi ympäristökeskukselle. Lisäksi muita lyhyitä vastustavia mielipiteitä, joissa toistuu aikaisemmin mainittuja näkökulmia ja liitteen 1 mukaisia 31 kpl.

Ruoveden asukkaat, 4 nimeä: esittävät hyväksyvän kantansa Vinsanvuoren jätteenkäsittelykeskuksen rakentamiselle. Paikalla on ollut kaatopaikka ja maapohja on osin saastunut. Uusi laitos toisi piristystä pitäjän talouselämään ja itsenäisenä pitäjänä toimeentulevana kuntana.

Jäminkipohja 13/13

Mielipide 1 toteaa, että arviointiohjelmassa ei ole otettu selvitettäväksi hankkeeseen liittyvien räjäytysten vaikutuksia Murasuon ongelmajätekapseliin ja suljettuun kaatopaikkaan ja pohtii teknisiä yksityiskohtia. Kapselia ei ole kuvissa sivuilla 7 ja 10. Mielipiteessä kysytään riskialttiin toiminnan toteutusta suhteessa kapseliin käytettyyn EU-rahoitukseen ja tilanteen laillisuuteen. Lisäksi melun todetaan leviävän laajalle alueella, vastarannoille asti.

Mielipide 2, terveyden- ja mielenterveyden asiantuntija. Vaikutuksia lähialueen asukkaiden terveydelle mahdotonta arvioida etukäteen. Jo nyt suunnitteluvaiheessa aiheuttanut masentuneisuutta lähellä asuvissa.

Mielipide 3 ja 4. Jos keskus tulee, niin tästä seuraa ekologinen ja taloudellinen katastrofi. Miten näin suuri keskus vaikuttaisi alueen eläimistöön tai kasvistoon – tämäkin asia pitäisi kunnolla selvittää. Vaikuttaa kylläkin suuresti eläinten käyttäytymisen ja levinneisyyteen. Alueella on ilveksiä muutamia kilometrejä suunnittelusta paikasta. Miten huolehditaan ettei ilvesten elinoloja tuhota? Murskauksesta leviävä pöly aiheuttaa astmaa ja muita hengitysteiden tulehduksia samoin samantapaisia ongelmia tulee eläimille. Alueelle ei tulisi rakentaa näin suurta jätteiden käsittelykeskusta.

Mielipide 5. Vinsanvuoren hakkuualue näkyy selvästi maisemassa, ja YVAN mukaan jätteenloppusijoitusalueen korkeusasema tulisi huomattavasti nykyisen vuoren lakea korkeammalle. Tällöin jätevuoresta tulee hallitseva ja suojeltavaa Ruhalan peltoaluetta maisemallisesti rumentava tekijä. Lisäksi alueelle on suunnitteilla uusi asuinalue Ruhalan peltomaisen kupeeseen Pöytäniementien varteen. Tieltä on suora näköyhteys Vinsanvuoreen. Murskauksesta aiheutuva pöly leviäisi tuulen mukana haitallisesti kolmenkin kilometrin päähän kuten kokemusten mukaan Oriveden louhoksesta leviää. 0-vaihtoehto ainoa oikea.

Mielipide 6. Vedenjakajan kohta keskellä suunniteltua jätteenloppusijoituspaikkaa jakaa alueen valuma-alueet laskemaan kahteen suuntaan. On arvioitu ilmaston muuttuvan saateisemmaksi. Tämä aiheuttaa tulevaisuudessa mahdollisesti ylivaluntaa. 0-vaihtoehto.

Lisäksi muita lyhyitä vastustavia mielipiteitä, joissa toistuu aikaisemmin mainittuja näkökulmia ja liitteen 1 mukaisia 1 kpl.

Muole 2/2; Kekkonen 1/1 kirjettä/nimeä

Mielipide 1. Eikö jäteyrittäjä ole jäävi tekemään ympäristöselvitystä? Onko jätemäärän vähentämiseksi tehty oikeasti mitään? Jäte olisi käsiteltävä ja käytettävä mahdollisimman lähellä syntypaikkaansa. Muut liitteen 1 mukaisia.

Mustajärvi 8/23

Mielipide 1. Valtaosa asutuksesta sijaitsee valtatie 66:n läheisyydessä; liikenteen melu ja raskaan liikenteen aiheuttamat vaaratilanteet risteysalueilla lisääntyvät entisestään. Kevyen liikenteen väylien puuttuminen ja pientareiden kapeus sekä vaihtoehtoisten reittien vähyys pakottavat alueella asuvia, ei autoilevia asukkaita liikkumaan jalan, polkupyörällä ja potkukelkalla yms. valtatie 66:n reunassa; raskaan liikenteen lisääntyminen tekee liikkumisesta entistäkin vaarallisempaa niin kevyelle kuin muullekin liikenteelle.

Asuinpaikan valintaan jätteenkäsittelykeskuksen sijainti keskustan tuntumassa kuitenkin vaikuttaa kielteisesti. Ne, jotka haluavat valita asuinpaikkansa suurten kaupunkien ulkopuolelta, toivovat asuinpaikaltaan toimeentulomahdollisuuksien ohella etenkin varmuutta turvallisuudesta ja puhtaasta asuinympäristöstä. Olemme tyytyväisiä, ettemme tehneet maa-kauppaa Kotvionniemen tai Ruhalan rantatonteista. Päätöksemme asuinkunnan valinnasta odottaa prosessin etenemistä ja kunnan toimia hankkeesta.

Mielipide 2, 11 nimeä. Miksi muut kunnat eivät ole laitoksesta kiinnostuneet? Millä perusteella he ovat kieltäytyneet? Tutustuttekko perusteluihin?

Lisäksi muita lyhyitä vastustavia mielipiteitä, joissa toistuu aikaisemmin mainittuja näkökulmia ja liitteen 1 mukaisia 3 kpl.

Visuvesi 4/4

Mielipide 1. Kaatopaikan jätevesiä ei saa ohjata kunnan jätevedenpuhdistamolle – oma laitos pitää olla, on käsittelykeskus missä hyvänsä. Laitoksen paikka harkittava uudelleen; miksi yleensä Ruovedelle, koska luontoarvot täällä monella tavalla hyvin herkäät. Lisäksi muita lyhyitä vastustavia mielipiteitä, joissa toistuu aikaisemmin mainittuja näkökulmia ja liitteen 1 mukaisia 1 kpl.

Ruovesi-Kuru 6/9

Lyhyitä vastustavia mielipiteitä, joissa toistuu aikaisemmin mainittuja näkökulmia ja mukana liitteen 1 mukaisia 2 kpl ja liitteen 2 mukaisia 1 kpl.

Pajunen 2/2. Liitteen 1 mukaisia.

Muut kesäasukkaat (mahdollinen omistus ei tiedossa) 12/24, kotiseutu ja kesäasunto Ruovedellä 7/7, Ruovedeltä kotoisin 3/3, muut kesäpaikan omistajat 2/2 (sijainti ei tiedossa). Muualta Suomesta 34/37 kirjettä/nimeä, joista 12 liitteen 1 mukaisia, 1 liitteen 2 mukainen ja lisäksi muita vastustavia mielipiteitä.

Kesäasukas. Asun Nurmijärvellä ja siksi rinnastan Kalelan merkityksen kansalliskirjailijamme Aleksis Kiven Palojoen lapsuudenkodin ja Taaborinvuoren maisemiin. Tällaisiin paikkoihin ei minkään sivistysvaltion ympäristöviranomaistahot voi edes leikillään suunnitella tai vielä vähempää hyväksyä tämänkaltaista haittakeskusta.

Muualta Suomesta esitetyssä mielipiteessä pohditaan äänimaiseman tärkeyttä kulttuuri-kohteelle. Kalelaan sopivat luontoäännet, mutta jätteenkäsittelylaitokselta kantautuva ympäristömelu ja raskaan ajoneuvoliikenteen melu ovat luonnollisesti täysin sopimattomia. Teollisuus- ja kaupunkiympäristössä tavanomaisuudenkin rajoissa pysyttelevät haitat vaikuttisivat Kalelan ympäristössä erittäin häiritsevinä ja haitallisina. Kulttuurikohteeseen kuuluu oleellisena osana myös rakennuksen ympäristö. Hanke muuttaisi alueen luonnetta teollisuusalueutta muistuttavaksi aiheuttaessaan melu-, pöly- ja hajuhaittoja.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Hankekuvaus

Hankkeen tarkoitus

Arviointiohjelmassa on viitattu Pirkanmaan jätesuunnitelmaan ja erityisesti rakennus- ja purkujätteen hyödyntämistavoitteeseen. Arviointiohjelmassa ei kuitenkaan ole kerrottu tarkemmin, missä laajuudessa ja kuinka merkittävästi suunniteltavalla hankkeella on tarkoitus toteuttaa tavoitetta. Arviointiohjelmassa ei ole mainintaa, miten hanke mahdollisesti toteutaisi muiden maakuntien jätesuunnitelmien tavoitteita.

Hankkeesta vastaavan nykyinen toiminta ja toimiala on kuvattu. Suunniteltu toiminta poikkeaa yrityksen nykyisestä, purku- ja rakennusjätteen käsittelystä. Arviointiohjelmassa ei ilmene selvästi, miten hankkeesta vastaava tulee uusien toimintojen osalta täyttämään ympäristönsuojelulain vaatimukset (42 § 5 momentti) riittävästä asiantuntemuksesta. Arviointiohjelmassa mainittu ympäristöjohtamisjärjestelmä on toimipaikkakohtainen ja kuvaa nykyisen toiminnan ympäristöasioiden hallintaa.

Suunniteltavan hankkeen suhde Pirkanmaan jätehuollon muihin toimijoihin on todettu avoimesti. Arviointiohjelmasta saaduissa mielipiteissä kuvastuu yleisön tiedon puute jätehuollon yleisestä kehityksestä ja kehittamisestä. Lyhyt, selventävä kuvaus viimevuosien kehityksestä jätehuollossa olisi helpottanut suunniteltavan hankkeen suhteuttamista valtakunnalliseen kokonaisuuteen. Erityisesti suunnitelman laajuuden tausta ja syyt olisivat auenneet lukijoille.

Hankekokonaisuus ja sen keskeiset ominaisuudet

Hankekuvauksen yksityiskohtaisuus vaikuttaa vaikutusten arviointien tarkkuuteen. Lausunnossa on otettu myös huomioon, että hankkeesta vastaavalla on tavoite hakea toiminnalle lupia heti YVA-menettelyn jälkeen ja ennakoitu näissä hakemuksissa vaadittavien tietojen tarkkuutta.

Louhinta ja murskaus on kuvattu vain yleisellä tasolla. Kuvausta tulisi tarkentaa mm. niiden aiheuttaman melun arvioimiseksi. Louhintaa tehdään (siis poraukset, räjäytykset) parin kuukauden jaksoissa, mutta murskauksesta todetaan vain, että murskaustyö jakaantuu pidemmälle ajanjaksolle. Ensimmäisessä vaiheessa se jakaantuisi kahdelle vuodelle ollen yhteensä kestoaltaan 12 kuukautta. Pelkkä murskaus ei aiheuta melua vaan myös kivien rikotus, joka saattaa olla häiritsevämpää kuin itse murskaus. Lisäksi murskeen siirtely paikasta toiseen ja sen kuormaus ajoneuvoihin tulee kuvata sen aiheuttaman melun arvioimiseksi. Lähtökohdissa tulee esittää laskelmat myös sisäisestä liikenteestä ja käytettävien ajoneuvojen kuormakoosta.

Mielipiteissä on tuotu esiin, että tekstissä tulee tarkasti kuvata, mitä eri jätelajeet tarkoittavat ja sisältävät. Tietoa tarvitaan myös myöhempää ympäristölupahakemusta varten. Erityisesti rakennusjäte ja ongelmajäte (asbesti). Mitä on maanrakennusaineena käytettävä materiaali; tiili- ja betonimursketta, mahdollisesti myös lasimursketta. Onko teollisuusjäte kuivajätettä vai esimerkiksi myös elintarviketeollisuuden biohajoavaa jätettä? Mitä erityisjätteitä alueelle sijoitetaan?

Arviointiohjelman mukaan jätteet otetaan vastaan sisälle lajittelulaitokseen tai ohjataan muuhun asianmukaiseen käsittelyyn tai välivarastoitavaksi odottamaan käsittelyä. Arviointiohjelmasta on löydettävissä lisäksi usean tyyppistä väli- ja muita varastointia: ennen käsittelyä, käsittelylaitoksen prosessin aikana, käsittelylaitoksen tai muiden käsittelyjen

jälkeen sekä varastointia ennen alueen maanrakentamista ja loppusijoitukseen sijoittamista tai hyödyntämistä. Kuitenkin välivarastointialueista on esitetty kuvassa 5 vain osa. Lisäksi tulee esittää selvästi, mitä jätteitä varastoidaan ulkona ja kuvata miten mukaan lukien mahdolliset suojarakenteet (katos) tai muut suunnitellut haittojen lieventämistimenpiteet, jotta varastoinneista aiheutuvat vaikutukset voidaan riittävästi arvioida kuten haitta-aineiden leviämistä ympäristöön ilman kautta ja joutumista ns. puhtaisiin hulevesiin sekä välivarastoinnista hulevesiin irtoavia haitta-aineita.

Taulukosta 2 ja 3 sekä tekstistä ei selviä, mikä nimikkeistä sisältää pilaantuneet maat. Lievästi pilaantuneita maita varastoidaan kentällä ilman suojaressuja. Miten hienojakoisten maa-ainesten leviäminen tuulen mukana estetään? Varastointimäärä ja -aika ei ilmene kuvauksesta ja taulukoista. Pilaantuneet maat ovat pressujen sisällä, siis myös kentällä mahdollisesti virtaavalta hulevedeltä suojassa? Mikä osuus taulukossa 2 on tuhkan välivarastointia?

Arviointiohjelman mukaan toiminnassa syntyvät tai eroteltavat ongelmajätteet, elektroniikkaromu, kestopuu, pilaantunut maa ja jätevedenkäsittelyn sakat (lietteenkäsittelyä?) varastoidaan alueella sisätiloissa. Ongelmajätteille on käsittelyhallissa välivarasto. Kerrallaan alueella varastoitavaa ongelmajätteiden määrää ei ole esitetty. Arviointiohjelman mukaan lajittelulaitoksen kaikki toiminnot sijaitsevat sisätiloissa. Kuitenkin kuvassa 5 on mainittu vain ongelmajätteen välivarastointi hallissa, mutta ei kuvassa 6 mainittuja muita välivarastointeja; metalli, kannot, tiili ja betoni?

Lajittelulaitoksen suodattimesta tai suotimista tulee kuvata vähintään, mitä epäpuhtauksia se erottaa sekä millä toimintaperiaatteella ja tehokkuus? Lämmön talteenotto ja mahdollinen palautus sisätiloihin? Hajuhaitat? Pilaantuneen maan käsittelyn laitteistoihin liittyvät suotimet, päästöt, päästökorkeudet?

Arviointiohjelmassa ei ole esitetty pilaantuneiden maiden käsittelymenetelmiä. Laitoksista ja niiden puhdistamista sekä muista menetelmistä tulee esittää kuvaus ja keskeiset tiedot kuten päästöt leviämismallinnusta varten. Pilaantuneen maan käsittelyprosessien vedet johdettaisiin väkevien jätevesien tasausaltaan kautta kunnan puhdistamolle. Arvioinnissa tulee esittää erikseen näiden jätevesien määrä ja laatu sekä epäpuhtauksien kertyminen jäteveden käsittelyssä syntyviin sakkoihin ja lietteisiin sekä ympäristön eri elementteihin. Pilaantuneen maan käsittelyssä on mahdollista käyttää myös laitteistoja, joiden jätevedet kerätään erikseen käsiteltäviksi. Arviointitiedot tulee esittää tarkkuudella, joka mahdollistaa arviointitietojen pätevyyden vertaamisen myöhemmin haettavan ympäristöluvan yhteydessä esitettäviin hanke- ja laitetietoihin ja mahdollisten pilaantuneen maan käsittelyä koskevien määräysten antamisen.

Biojätteen käsittelystä ei ole prosessikaaviota. Ainoastaan kuvassa 6 näkyy muun jätteen seassa käsittelylaitokseen tuleva biojäte. Käsittelylaitoksessa lajiteltu biojäte tuodaan ulos murskattavaksi ja pakattavaksi. Arviointiohjelmassa ei ole kuvattu menetelmiä ja mahdollista hajuhaittojen torjuntaa. Voisi olettaa, että jälkikompostointi on tarpeen 4 - 12 viikon jälkeen. Varsinaisen biojätteen käsittelyn, 100 000 tonnia vuodessa, eri vaiheet tulee kuvata ja arvioida vastaavat haitat. Kompostoinnille varattu alue 0,2 hehtaaria ja 2000 tonnin kertakompostointi ei vastanne 100 000 tonnin vuotuisen jätemäärän tilantarvetta. Kompostointialueen hulevedet johdettaisiin jäteveden esikäsittelyyn. Kompostointialueelta tulevan kuormituksen määrä tulee esittää sekä arvioida esitetyn jäteveden esikäsittelyn ja kunnan jätevedenpuhdistamon soveltuvuus käsittelyksi.

Onko kierrätyspolttoaineen varastoama myös sisätiloissa, mikä on viipymä, hajuhaitta?

Hulevesien hallinta on kuvattu yleisellä tasolla arviointiohjelmassa. Yleisen kuvauksen perusteella ei voi päätellä hulevesien käsittelyn riittävyyttä ja päästöjä ympäristöön. Arviointiselostuksessa tulee esittää tiedot, joista voi riittävästi arvioida laskeutuksen toimivuutta kuten virtaama, epäpuhtauksien laskeutuvuus, mitoitus, valuma-alue ym. Arviointien tulee perustua tarkempaan selvitykseen jätevesien esikäsittelystä ja tehosta pidättää eri haitta-aineiden pääsyä ympäristöön. Tiedon avulla on arvioitava, voidaanko laimeita vesiä käyttää murskeiden kasteluun. Hulevesimäärien arvioinneissa ja käsittelyjen mitoituksessa tulee ottaa huomioon suuret sademäärät, lumensulamisedet, leutojen talvien vaikutus (suuremman osan vuotta pinnat alttiina valumille ja samanaikaisesti merkittäviä sademääriä), sekä ilmaston muutokseen liittyvät äärevöityvät ja poikkeukselliset sääolosuhteet.

Arviointiohjelmassa onkin esitetty, että vaikutukset Ruoveden jätevedenpuhdistamolle arvioidaan. Arviointiohjelmassa ei ole vielä esitetty arviota jätevedenpuhdistamolle johdettavien väkevien vesien määrästä ja laadusta; ravinnekuormitus ja eri haitta-aineiden pitoisuudet ja määrät tulee esittää. Samoin tulee esittää, miten kuormitus ja haitta-aineet vaikuttavat puhdistamon toimintaan ja toisaalta, mikä on puhdistamon tehokkuus poistaa näitä aineita ja yhdisteitä; vesistöön johdettavat pitoisuudet ja määrät? Otettava huomioon että kaatopaikkavedet ovat kylmiä, ja miten se vaikuttaa puhdistamon toimintaan. Lisäksi on arvioitava vaikutus vesistön vedenlaatuun, vesieliöstöön- ja kasvillisuuteen ja vesiekosysteemiin sekä vesistön virkistyskäyttöön. Myös haitta-aineiden kertyminen lietteeseen ja lietteen hyöty- tai jatkokäsittelymahdollisuudet tulee esittää arviointiselostuksessa. Arvioinneissa tulee ottaa huomioon vesistön nykytila ja tilanteen kehittyminen hankkeen vaiheittain laajentuessa.

Hankkeen kuvauksesta puuttuvat kuivatusjärjestelyt, miten esimerkiksi louhinta-alueiden hulevedet kerätään ja käsitellään.

Jäte- ja hule- sekä suotovesien ravinne- ja haitta-ainetarkastelun tulee perustua Vinsanvuoren jätteenkäsittelykeskuksen suunnitelmaa koskeviin aine- ja yhdistetaseisiin. Lähdeviittauksia muihin kaatopaikkoihin ei pidetä riittävinä. Tarkastelussa tulee eritellä käsittelyistä, varastoinneista loppusijoituksesta tulevat eri jätevesijakeet.

Arviointiohjelmasta esitetyissä mielipiteissä on ehdotettu jätteenkierrätyskeskukselle omaa puhdistamoja. Ns. kaatopaikkavedet poikkeavat yhdyskunnan muista jätevesistä. Tulevaisuudessa jätteenkäsittelykeskusten loppusijoitusalueille ei välttämättä sijoiteta biohajoavaa jätettä, ja loppusijoitusalueilta syntyy lähinnä epäorgaanisia haitta-aineita sisältäviä suotovesiä. Jätteenkäsittelykeskusten muista toiminnoista kuten puhdistamolietteiden käsittelystä tai biojätteiden käsittelystä voi syntyä edelleen orgaanista kuormitusta sisältäviä jätevesiä, jotka soveltuvat laadultaan johdettaviksi kunnan jätevedenpuhdistamolle. Joidenkin käsittelyjen vesikierron voivat olla suljettuja, ja jätevedet voidaan kuljettaa muualle käsiteltäviksi kuten pilaantuneen maan pesulaitteistoista. Loppusijoituksen suotovesien ja muiden jätteen käsittelyjen sekä varastointien jätevesien käsittely saattaa olla järkevää eriyttää toisistaan. Lisäksi valtioneuvoston päätös kaatopaikoista edellyttää loppusijoituksen suotovesien tehokasta käsittelyä. Loppusijoitusalueen jätevesipuhdistamon tekniikka voisi olla tällöin esimerkiksi kemialliseen saostukseen tai kalvotekniikkaa perustuva menetelmä. Uudet kaatopaikkavesien jätevedenpuhdistustekniikat eivät ole vielä laajassa käytössä Suomessa, mutta uutta tekniikkaa on jo käytössä tai koekäytössä muutamilla kaatopaikoilla. Arvioinnissa tulee ottaa yhdeksi vaihtoehtoiseksi jätevesien eriytetty käsittely, jossa lähtökohta on edellä mainittu suoto-, hule- ja jätevesien ravinne- ja haitta-ainetarkastelu. Tarkastelussa tulisi ottaa huomioon mahdollisuuksien mukaan myös Murasuon olemassa olevien toimintojen kuten suljetun kaatopaikan suotovesien käsittely.

Arvioinnissa tulee toisaalta tarkastella, soveltuuko Murasuon alue ympäristövaikutuksiin jätteen puhdistamon sijoituspaikaksi.

Liikenne tulee esittää tarkemmin. Jätekuormat ja murskeen kuljetus tulee kuvata erikseen. Mursketta ei aina voitaisi kuljettaa paluukuormassa, esimerkiksi pakkaavat jäteautot eivät voi kuljettaa mursketta ja murskeen kuljetuksessa on epävarmuutena YVA-ohjelmassa esitetty murskeen menekkiin liittyvä tasaisen kysynnän oletus. Alueelle tulee kuljetuksia myös muualta kuin hankkeesta vastaavan Tampereen toimipisteistä. Jätteenkäsittelykeskuksen aiheuttaman raskaan liikenteen määrä ja jakautuminen tieverkostossa tulee kuvata vähintään Tiehallinnon lausunnossa edellytetyllä tarkkuudella. Liikennettä tulee kuvata lisäksi liikenneturvallisuuden näkökulmasta jätteenkäsittelykeskuksen lähi-alueilla. Liikenteen lisäyksen merkitys yleisten teiden liikenneturvallisuuteen ottaen huomioon yhteisvaikutukset mahdollisen Virroille toteutuvan laajan jätteenkierrätyskeskuksen kanssa tulee selvittää tiepiiriltä.

Jätteenkäsittelyalueen sisäinen liikenne tulee kuvata siten, että hankkeen eri vaihtoehtojen ja toteuttamisvaiheiden liikenteen vaikutukset voidaan arvioida.

Elinkaari

Elinkaaresta on kuvattu suhteellisen tarkasti rakentamisvaiheen louhinta ja murskaustoiminnot ja rakentamisvaiheiden toistuminen. Kuvaus antaa oikeaa kuvaa hankkeen luonteesta.

Hanke toteutetaan suunnitelman mukaan vaiheittain. Arvioinnin tulee vastata vaiheittain voimistuvia ja muuttuvia vaikutuksia laajimman toteutusvaiheen kokonaisvaikutusten lisäksi. Esimerkiksi alkuvaihe olisi vain kaatopaikka? Tällöin arviointi tulisi suunnitella siten, että arviointi vastaa myös mahdollisesti vaiheittain haettavaan ympäristölupaan kulloinkin vaadittavia selvityksiä.

Suunnittelu-, arviointi- ja toteutusaikataulut

Arviointiohjelmassa on yleisesti kerrottu hankkeen suunnittelun aikataulusta ja tarkempi kaavio YVA-menettelystä, mikä on riittävää suunnittelun tässä vaiheessa. Erikseen sivulla 7 on taulukoitu hankkeen toteuttamisen vaiheittainen aloitus. Arvioinnin aikataulua on suositeltavaa tarvittaessa päivittää internetsivuille.

Vaihtoehtojen käsittely

Arviointiohjelmassa on esitetty 0-vaihtoehdoksi, että hanketta ei toteuteta. 0-vaihtoehdossa tulee tarkastella ja arvioida tilanne, jossa hankkeesta vastaava toimittaa jätteet käsiteltäväksi muualle, todennäköisimpiin jätteenkäsittelykeskuksiin ja loppusijoituspaikoihin. 0-vaihtoehtona voi tarkastella vaihtoehtoon mukaisia jätemääriä tai vähäisempiä määriä kuten Ruskon ja Myllypuron toimintojen nykyisiä jätemääriä.

Vaihtoehdossa 1 tulisi tarkastella alavaihtoehtona tilannetta, jossa jätteenkäsittelykeskukseen ei oteta käsiteltäväksi yhdyskuntajätettä, ja vastaavasti loppusijoitusalueen mitoitus olisi 60 vuotta.

Biohajoavan jätteenkäsittely on kuvattu hyvin puutteellisesti. Esitetty käsittelymenetelmä on otettu (koe)käyttöön Suomessa, ja siitä ei ole vielä kokemuksia. Lisäksi tulisi esittää alavaihtoina muita vakiintuneita menetelmiä.

Vaihtoehtojen sijaintipaikkojen valinnassa käytettyjä perusteita on lueteltu luvussa 4. Valinta perustuu ilmeisesti olemassa oleviin tietoihin ja oletuksiin esimerkiksi maaperän sopivuudesta.

Mielipiteissä esitettiin uusia vaihtoehtoja sijoituspaikalle kuten vanhoja louhimoita Pohjois-Pirkanmaalla. Hankkeesta vastaava voi arviointiselostuksessa tarkentaa tietoja tarkastelusta vaihtoehtoista, ja mahdollisista louhosvaihtoehtoista. Mielipiteissä esitetty jätteen loppusijoituksen erottaminen täysin käsittelystä ja kierrätyksestä ei olisi jätetuollisesti tarkoituksenmukainen vaihtoehto, koska jätteiden käsittelyssä vain osa saadaan kierrätettyä hyötykäyttöön muualle. Vaihtoehto tarkoittaisi kuljetuksia loppusijoitettavaksi muualle.

Arviointiohjelmassa esitettyä suunnitelman laajuutta, käsittelyä ja loppusijoitusta saattaa olla tarpeen tarkistaa vastaamaan toteuttamiskelpoista laajuutta, joka ei ole ristiriidassa seutukaavan ja maakuntakaavaehdotuksen muiden aluevarausten kanssa. Arvioitavana vaihtoehtona voisi siten olla alkuperäistä suunnitelmaa suppeampi vaihtoehto Vinsanvuoreen. Tarkistuksessa on suositeltavaa ottaa huomioon edellä mielipiteissä esille tuotuja näkökohtia laajuudesta.

Tekstissä on todettu, että suunnitellut toiminnot muodostavat toisiaan tukevan ja liiketoiminnan kannalta kannattavan vaihtoehdon (1), eikä minkään toiminnon pois jättäminen ole taloudellisesti mielekäästä. Tämän toteutuksen perusteella esimerkiksi kotitalousjätteen käsittelyn poisjättäminen tekisi hankkeesta taloudellisesti kannattamattoman. Arviointiohjelmassa on tuotu esille myös jätetuollon kilpailutilanne, mikä voi vaikuttaa toimintojen kysyntään ja toteuttamiseen Vinsanvuorella. Hankkeesta vastaavan tulee selkeyttää vaihtoehdon taloudellista toteuttamiskelpoisuutta ja tarkentaa sen perusteella vaihtoehtoa 1 ja mahdollisuuksien mukaan esittää muita vaihtoehtoja. Onko esimerkiksi mahdollista, että hankkeesta vastaava päättää toteuttaa vain osan vaiheista tai vain loppusijoitusalueen?

Useissa mielipiteissä on esitetty jätteenkäsittelykeskuksen sijoittamista muualle. Arviointiselostuksessa on suositeltavaa kuvata hankkeesta vastaavan kokemuksia käytännön mahdollisuuksista ja rajoituksista valita sijoituspaikkoja Pirkanmaalla. Tieto antaisi taustaa ja perusteita Ruoveden valinnalle sijoituspaikaksi.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Ympäristön nykytila, vaikutusten tunnistaminen, arvioitavat vaikutukset

Arviointiohjelmassa on suositeltavaa esittää selvitys ympäristöstä vaikka se on yksi, myöhemmin arviointiselostuksessa esitettäväksi vaadituista asioista. Ympäristön nykytilan tietoja tarvitaan jo arviointien suunnittelussa kuten ympäristön arvojen paikallistamisessa ja arviointimenetelmien valinnassa. Tiedot nykytilasta ovat myös vertailukohta hankkeen aiheuttamille vaikutuksille ja niiden merkittävyydelle, ja ne vastaavat useimmiten 0-vaihtoehtoa. Arviointiohjelmassa on alustavat tiedot Vinsanvuoren ympäristön nykytilasta. Tietoja tulee täydentää YVA-selostukseen.

Vesistö- ja pohjavesivaikutukset

Arviointiohjelmassa on todettu, että suunnittelualue ei ole pohjavesialuetta ja että riippuen kallion rakoisuudesta ja rakojen avonaisuudesta alueella voi muodostua kalliopohjavettä. Lisäksi on kerrottu pohjavesialueen esiintymä vaikutusalueella.

Tiedot pohjaveden käytöstä hankealueen ympäristössä on edellytys sille, että tarvittavat vaikutusarvioinnit voitaisiin määrittellä täsmällisemmin. Pohjaveden käyttöön liittyvään selvitykseen tulisi sisältyä mm. kaivojen sijainti, kaivojen tyyppi ja kaivojen rakenne, pohjaveden pinnan taso, veden laatu, veden käyttö ja veden käyttömäärä.

Myös maa- ja kallioperätietojen kuvaus olemassa olevan tiedon perusteella tulisi olla jo arviointiohjelmassa. Tämän tiedon perusteella voidaan määrittellä arvioinnissa tarvittavat tutkimusmenetelmät ja tutkimusten kohdentaminen. Kallioperän rakenteen tutkiminen on ensiarvoisen tärkeää tämän tyyppisessä hankkeessa, joten jo arviointiohjelmassa olisi tullut esittää ne geofysikaaliset tutkimusmenetelmät, joilla riittävän tarkka ja luotettava tieto aiotaan tuottaa. Nämä menetelmät ovat valittavissa karttatarkastelun ja mahdollisesti saatavissa olevien valmiiden aineistojen avulla.

Rakentamisen aikaiset haitat pohjavedelle tulee arvioida laajasti. Rakentaminen on vaihteista ja jatkuu vuosikymmeniä, mikä tulee erityisesti ottaa huomioon arvioinneissa. Jätetäyttöön käytettävä alue louhitaan osittain kalliorinteeseen ja kalliota louhitaan samanaikaisesti jätteen käsittelyn ja jätetäytön kanssa. Pohjaveden korkeuksien ja kallioperän rakenteesta koottavien tietojen avulla tulee arvioida, voiko kalliorakosysteemeissä liikkuvaa vettä purkaantua kalliolouhinnan yhteydessä jätteen käsittelyalueelle työn aikana tai myöhemmin sekä voivatko nämä vedet joutua kosketukseen suunniteltavan ja/tai suljetun jätetäytön kanssa. On myös selvittävä, voiko mahdollinen louhinnasta aiheutuva kallion rakoilu muuttaa kalliopohjaveden virtauksia ympäristölle haitallisella tavalla. Välilliset vaikutukset kuten mahdollinen haitta läheiselle metsälakikohteelle tulee arvioida.

Rikkonaisesta kallioperästä voi purkautua pohjavettä useissa kohteissa. Lähteiden virtaaman vaihtelua aiheuttavat sekä lyhytaikaiset sadannan ja valunnan vaihtelut että pitkäaikaiset ilmaston muutokseen liittyvät vaihtelut. Sademäärien muutosten vaikutus kalliopohjaveden määrään ja liikkumiseen alueella tulee selvittää, ja selvityksen perusteella tulee arvioida hankkeen aiheuttamat haitat.

Kallioperän ruhjesuunta ohjaa pohjaveden purkautumista ja kohteita, missä pohjaveteen kohdistuvat vaikutukset havaittaisiin. Arviointiohjelmassa on kerrottu, että ainakin pohjoisen kalliomäen pohjavesi suotautuisi ojiin. Tietoja alueen purovesien muodostumisesta pintavesistä tai pohjavedestä tulee täydentää.

Louhittavat kalliomäärät ovat suuria. Louhintamenetelmä ja sen valinnalle asettavat mahdolliset rajoitukset tulee kuvata. Käytettävien louhintamenetelmien työnaikainen vaikutus ympäröivän kallioperän rakenteeseen tulee selvittää. Haitat asutukselle tulee arvioida.

Hankkeen välittömässä läheisyydessä sijaitsee Murasuon kaatopaikan ongelmajätekap-seli. Arvioinnissa tulee selvittää, onko kapseli suunniteltu ja rakennettu siten, että se kestää usean kymmenen vuoden aikana välittömässä läheisyydessä tehtävän kalliolouhinta-työn. Kalliolouhinnan mahdolliset vaikutukset ja riskit ongelmajätekap-selille sekä mahdollisesti tarvittavat haittoja estävät suojarakenteet tulee arvioida.

Kallioperä- ja pohjavesitutkimuksissa ja kalliolouhinnan vaikutusten arvioinnissa sekä ris-kinarvioinnissa tulee käyttää kokenutta alan asiantuntijaa. Arviointiselostuksessa esitettävien tietojen lisäksi tulee esittää erillinen raportti tutkimuksista, joka sisältää yksityiskoh-taiset tutkimustulokset. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota kallioperän ruhjeisuuden tut-kimiseen ja kuvaamiseen tarkasti koko hankealueella ja sen välittömässä ympäristössä sillä ruhjeisuudella ja sekä luontaisella että louhinnan aiheuttamalla rakoilulla on oleelli-nen merkitys pohjaveden pilaantumisriskin kannalta. Raportissa tulee erityisesti esittää, ovatko suunniteltava jätteenkäsittelykeskus ja loppusijoitusalue toteuttamiskelpoisia alu-eella.

Tiedot rakentamisaikaisesta hulevesien hallinnasta ja käsittelystä sekä vaikutusten arvioinnista puuttuvat arviointiohjelmasta. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon muun muassa kiintoainekuormitus, mahdolliset koneiden ja laitteiden päästöt ja kalliopohjaveden purkautuminen työmaalle. Esirakentamista ja ensimmäistä vaihetta koskevat tiedot poikkeavat jatkovaiheista, ja ne on esitettävä eriteltyinä. Murskausalueen sijainti suhteessa rakentamisalueen hulevesien hallintaan ja vesien sisältämän kiintoaineen kulkeutuminen tulee myös ottaa huomioon arvioinnissa.

Ns. puhtaina hulevesinä käsitellään hankkeen kuvauksen mukaan lajittelulaitoshallin kattovedet sekä pintarakentein suojatuilta kaatopaikan osilta tuleva pintavalunta. Nämä vedet johdettaisiin ilman käsittelyä alueelta itään ja länteen johtaviin ojiin. Kattovesien osalta tulisi arvioida, millainen on mahdollisen käsittelyalueelta ilmaan pääsevien epäpuhtauksien laskeuman vaikutus katto-/puroveden laatuun. Alueen lumen sulamisvedetkään eivät olisi puhtaita, mikä tulee samoin ottaa huomioon. Pintavaluntavesien osalta tulee arvioida, voivatko jätetäytön pintarakenteet vaurioitua siten, että pintavaluntavedet pääsisivät kosketuksiin jätetäytön kanssa ja millainen vaikutus tällä voi olla pois johdettavien vesien laatuun.

Arviointiohjelman mukaan ns. laimeiden hulevesin käsittely perustuisi suljettuun kiertoon ulkotiloissa. Käsittely- ja välivarastointialueilla muodostuvia ns. laimeita hulevesiä on suunniteltu laskeutettavan tasausaltaassa ja käytettävän tämän jälkeen jätetäytön kustuttamiseen sekä tuhkan ja murskatun maa-aineksen pölyämisen ehkäisemiseen. Laimeiden ja väkevien vesien tasausaltaiden tilavuuksien laskentaperusteita ei ole esitetty. Alueella rakennettaisiin vain yksi 1000 m³:n laskeutusallas ns. laimeille hulevesille. Laskeutusaltaan toimivuuden kannalta on olennaisinta virtaaman mitoitus laminaariseksi ja häiriöttömyys. Ohjelmasta puuttuvat kuitenkin laskeutusaltaan mitoituksen lähtötiedot ja oletukset sekä tiedot hulevesissä olevien haitallisten aineiden ja kivennäisaineen määrästä ja laadusta (koostumus, hiukkaskoko, laskeutuvuus). Ohjelmasta ei myöskään selviä, miten laskeutus hoidetaan esimerkiksi altaan huollon aikana. Miten hallitaan onnettomuustilanteissa maaperään tai kentille pääsevät haitalliset aineet kuten öljy ja mahdolliset sammutusvedet? Johdettaisiinko vesiä mahdollisesti laimeiden vesien tasausaltaaseen? Arviointiselostuksessa tulee esittää laskeutuksen puhdistusvaikutus ja millainen vaikutus mahdollisilla laskeutettuun veteen jäävillä epäpuhtauksilla on murskeen haitta-ainepitoisuuksiin. Estäisikö kustutus murskeen hyötykäyttöä joissakin kohteissa?

Arvioinnista tulee ilmetä hulevesiin joutuvien ja edelleen vesistöön kohdistuvien kuormitusten laatu ja suuruus. Välilliset vaikutukset kuten kiintoaineen kerääntyminen pienvesistöihin ja ruoppaustarve ja vaikutukset vesiluontoon tulee ottaa huomioon arvioinnissa.

Talluslampi on tummavetinen lampi ja sen fosforipitoisuudet ovat hieman koholla. Lähdeaineistona arvioinnissa voi käyttää mm. Murasuon kaatopaikan tarkkailutuloksia. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon uuden ja alueella olevien toimintojen yhteisvaikutukset vedenlaatuun, virkistyskäyttöön ja vesiekosysteemiin.

Ohjelmasta puuttuu tiedot vesistökuormituksen laadusta ja määrästä, joten yhteysviranomaisen ei voi lausua vaikutusalueen riittävästä laajuudesta.

Arviointiohjelman mukaan ns. laimeita hulevesiä jätteiden käsittely- ja varastointialueilta käsitellään suljetussa kierrossa alueella (s. 16). Kuitenkin toisaalla raportissa (s. 26) esitetään, että arvioidaan käsittely- ja varastointialueiden hulevesin epäpuhtauksien joutumista pintavesiin. Tiedot ovat ristiriitaiset?

Pintavesivaikutukset perustuisivat tietoihin kaatopaikkavesistä (s.26). Arviointiohjelmassa olisi tullut mainita tietolähde, jotta yhteysviranomainen voi tarkistaa aineiston riittävyyttä ja soveltuvuutta Vinsanvuoren kaatopaikkavesien vaikutusten arviointiin.

Välilliset vaikutukset jätevesipuhdistamon lietteeseen ja edelleen lietteen hyötykäyttökelpoisuuteen, käsittelyyn tai loppusijoittamiseen tulee selvittää.

Puutteellisuuden laajuuden vuoksi erillinen suunnitelma pintavesiin kohdistuvien päästöjen arvioinneista ja arviointimenetelmistä tulee esittää yhteysviranomaiselle ennen arviointiselostukseen tehtäviä arviointeja.

Melu

Arviointiohjelman mukaan rakentamisen, toiminnan ja liikenteen melu mallitetaan liikennemelumallilla. Menetelmä ei sovellu rakentamisen aikaisen louhinnan, räjäytysten ja murskauksen melujen arviointiin. Rakentamisen melulle ja murskaukselle soveltuva menetelmä on lähinnä teollisuusmelumalli. Ehdotettu meluarviointi sisältäisi toiminnan, liikenteen ja kolmantena näiden yhteisvaikutukset. Rakentamisen aikainen ja murskauksen melut tulee arvioida erikseen (2) ja yhteisvaikutuksena kuten muut melut. Vaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon myös kivien rikotus ja lisäksi murskeen siirto varastokasoihin. Työkoneiden ja kuormaliikenteen melumallituksessa tulee ottaa huomioon jätetäytön kohoamisen vaikutus melulähteen sijaintiin mukaan lukien kuljetusajoneuvojen peruutusäänit. Tarkasteltavaa melun vaikutusalueita tulee todennäköisesti laajentaa lähialueesta. Mallituksessa tulee tuottaa melutaso-ohjearvoja vastaavat meluvyöhykkeet mukaan lukien luonnonsuojelu- ja virkistysalueille annetut ohjearvot. Ohjearvojen lisäksi arvioinnissa tulee ottaa huomioon toimintojen melun laatu ja hankkeen sijoittuminen hiljaiselle alueelle.

Päästöt ilmaan ja hajuhaitat

Loppusijoituksesta vapautuvat kaatopaikkakaasut on esitetty arvioitavaksi. Päästöjen merkitys ei liene merkittävä hankkeen vaikutusten arvioinnissa vaikkakin mielenkiintoinen tieto esimerkiksi alueellisen jätesuunnitelman seurannan kannalta. Liikenteen päästöt arvioidaan, mutta tekstistä (s.27) ei selviä, otetaanko kattavasti huomioon koko jätteiden keräily- ja hyötykäyttöalueen päästömäärät ja edestakaiset matkat mahdollisista kiiviaineskuormista huolimatta. Myöskään ei selviä, mitä tietoja käytetään nykyisestä ilmanlaadusta ja miltä alueelta ilmanlaadun vaikutuksia arvioidaan. Liikenteen ilmapäästöjen vaikutusten arvioinnissa käytettyjä laskentamalleja tai muita menetelmiä ei ole esitetty.

Biojätteen hajupäästöjen leviäminen tulee selvittää laskennallisella mallilla, jossa on huomioitava varastointi, murskaus, kompostointi, jälkikompostointi ulkona sekä muut hajut kuten esimerkiksi jätepolttoaineen varastoinnin mahdollinen likainen pakkausjäte.

Lähdeaineistossa ei ole mainittu arvioinnissa käytettäviä muitakaan tutkimuksia ja selvityksiä eikä ilmansuojelun asiantuntijaa. Arviointiohjelmasta puuttuu tieto, mihin lähdeaineistoon perustuisivat arvioit korkeaan jätetäyttöön liittyvästä hiukkasmaisten aineiden leviämisestä tuulen mukana mukaan lukien jätetäytön peitossa käytettävän lievästi pilaantuneiden maiden aiheutuma hiukkasten leviäminen.

Puutteellisuuden laajuuden vuoksi erillinen suunnitelma ilmaan kohdistuvien päästöjen arvioinneista ja arviointimenetelmistä mukaan lukien hajuhaitat tulee esittää yhteysviranomaiselle ennen arviointiselostukseen tehtäviä arviointeja.

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset

Arviointiohjelma on herättänyt voimakasta keskustelua kunnassa, ei vain hankkeen suunnittelualueen lähiympäristössä. Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tulee käyttää alan asiantuntijaa. Alan asiantuntijaa on tarpeen käyttää osallisryhmän työskentelyn ja mahdollisen kyselyn suunnitteluun ja näiden tuottaman aineiston analysointiin. Arviointi on suositeltavaa rajata vaikutusalueella (Ruovedellä) esiintyviin vaikutuksiin.

Ihmisiin kohdistuviin vaikutuksiin sisältyvät terveys- ja viihtyvyysvaikutusten lisäksi muun muassa kulttuurimaisemavaikutus ja taloudelliset vaikutukset ihmisten kannalta.

Arvioinnissa huomioon otettavia mielipiteissä esille tuotuja ihmisiin kohdistuvia suoria ja välillisiä vaikutuksia ovat muu muassa: hankkeen laajuus ja kesto; haitat vesistöön, pohjavesiin, ilmanlaatuun, melu, haju, valo, viihtyvyys- ja terveyshaitat, haittaeläimet; vaikutusalueiden laajuudet; haittojen kohdistuminen asutukseen, hoito- ja oppilaitoksiin, virkistyskäyttöön, luontoon, maatalousalueisiin, kulttuurikohteisiin; liikenneturvallisuus; kiinteistön arvon aleneminen, vaikutus kunnan talouteen ja imagoon sekä elinkeinoihin, työllisyyteen, poismuuttoon ja vetovoimaisuuteen, jäteveden puhdistamon laajennus, tiejärjestelyt; suuren sadevesimäärät, räjäytykset riskeinä.

Luontovaikutukset

Liito-oravaselvitys alueella on tehty kesä-elokuussa, eikä lajia todettu alueella. Liito-oravien esiintyminen alueella edellyttää uutta, luotettavaa selvitystä kevät-talvella. Selvitettävät metsiköt tulee kartoittaa alueelta, joka vastaa melutaso-ohjearvoa 45 dB. Melualueelta tulee kartoittaa myös linnustoseselvityksessä mainitut lajit. Lisäksi lähdeaineistoksi suositellaan Nokian Kaakkurijärville kohdistuvasta lounhinta- ja murskausmelusta tehtyä selvitystä.

Luontovaikutuksia voi esiintyä ehdotettua vaikutusaluearajausta kauempanakin kuten ohjelmassa on todettu, esimerkiksi vesiluontoon kohdistuvia vaikutuksia. Metsäkeskuksen lisätieto on otettava huomioon.

Biojätteenkäsittelyn arvioinnissa on otettava huomioon haittaeläimien esiintymisen mahdollisuuden arviointi sekä niiden haitat ihmisille ja luonnolle.

Maisema

Arviointiohjelman mukaan arvioidaan hankkeen näkyvyyttä lähi- ja kaukomaisemassa. Arviointiohjelmasta lähetetyssä mielipiteessä on esitetty laskennallinen karttaesitys hankkeen näkyvyydestä maa- ja vesialueilta toimitetaan konsultin käyttöön.

Kulttuuriperintö

Kulttuuriperinnön arvioinnissa tulee ottaa huomioon Museoviraston ja Pirkanmaan maakuntamuseon lausunnot arviointiohjelmasta. Lausunnot on esitetty kokonaisuudessaan edellä tekstissä.

Arvioinnissa tulee ottaa valtakunnallisten ja maakunnallisten kulttuuriympäristöjen ohella huomioon Ruoveden kunnan paikallistason inventoinnit ja Ruhalan-Kautun osayleiskaava-luonnokseen laaditut paikalliset selvitykset.

Luonnonvarojen hyödyntäminen

Luonnonvarojen hyödyntämisessä tulee erikseen arvioida luonnonvarojen hyötykäyttöä ja niiden säästävää käyttöä. Kiviaines on tarkasteltavassa hankkeessa merkittävänä luonnonvara. Louheen/murskeen myynti on luonnonvarojen käyttöä ja käytön korvaaminen muilla materiaaleilla, kuten purkujätteellä, sen säästävää käyttöä. Pohjavesi, etenkin siihen kohdistuvat riskit, voivat nostaa kysymyksen luonnonvarojen pilaamisesta/tuhlaamisesta.

Ylijäämämaita tultaisiin käyttämään loppusijoitusalueen rakenteisiin. Arviointiohjelmasta ei selviä, muodostetaanko alueella lisäksi maa-ainespankki eri maalajien kierrätykselle ja hyödyntämiselle. Ovatko rakenteisiin sijoitettava maa-ainekset muihin tarkoituksiin hyötykäyttökelvottomia? Miltä alueelta puhtaita maita kuljetaan Ruovedelle, ja minne ne vietäisiin edelleen korvaamaan luonnonvaroja?

Luonnonvarojen yhteydessä voi tarkastella hankkeen suoria ja välillisiä vaikutuksia kasvi-huonekaasujen vähentämisen ja tuottamisen näkökulmasta.

Maankäyttö ja liikenne

Hankkeen arviointi osayleiskaavan rinnalla tukee hyvin yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön liittyvien vaikutusten arviointeja. Asutukseen, elinkeinoihin ja kulttuuriperintöön kohdistuvat vaikutukset ja merkittävyys tulee arvioida myös seutukaavan ja maakuntakaavan näkökulmasta.

Arviointiohjelmassa esitetty jätteenkäsittelykeskus vaatii Tiehallinnon mukaan liittymän parantamisen, johon Tiehallinnolla ei nykyisin ole kuitenkaan rahoitusta. Lisäksi hanke saattaa edellyttää kevyenliikenteen järjestelyjä. Tiehallinnon kanta on ratkaiseva tieyhteyksien ja liittymien riittävyyden suhteen, mikä otetaan huomioon myös Murasuon osayleiskaavassa.

Vinsanvuoren jätteenkäsittelykeskus ja Virtain kierrätyspuisto saattavat yhdessä lisätä raskasta liikennettä valtatie 66:lla, mikä tulee ottaa huomioon yhteisvaikutuksena liikenneturvallisuutta ja tien varren asutukseen kohdistuvia haittoja arvioitaessa. Lisäksi osayleiskaavassa saattaa olla tarpeen tarkastella myös vaihtoehtoja tieyhteyttä valtatie 66:lta Murasuolle.

Riskit, epävarmuus ja oletukset

Arviointiohjelmassa otetaan huomioon loppusijoitusalueen pohjarakenteen pettämisestä ja pilaantuneista maista aiheutuvat riskit, mikä on tärkeää. Lisäksi on riskitarkastelun tulee sisältää räjäytysten riskit pohjavedelle ja mahdollisesti ongelmajätekapselille sekä rakennuksille.

Ohjelmassa on oletettu varma menekki murskeelle tietylle ajanjaksolle. Oletuksen toteutumattomuudella olisi merkitystä hankkeen aiheuttamiin vaikutuksiin, mikä tulee ottaa huomioon ohjelmassa. Ohjelmasta ei selviä kiviaineksen soveltuvuus eri käyttökohteisiin.

YVA-asetuksen mukaan arviointiohjelmassa tulee esittää tiedot aineiston hankinnassa ja arvioinnissa käytettävistä menetelmistä ja niihin liittyvistä oletuksista. Arviointiohjelmassa on kuitenkin kerrottu, että menetelmiin liittyvät epävarmuudet esitetään vasta arviointiselostuksessa. Yhteysviranomaisen ei voi tältä osin lausua arviointiohjelman riittävyydestä. Käytettyjen tietojen puutteet ja keskeiset epävarmuustekijät mukaan lukien ympäristö- onnettomuudet on asetuksen (12 § 5-kohta) mukaan mahdollista esittää vasta arviointiselostuksessa.

Osallistuminen

Arviointiohjelman ehdotus osallistumisen järjestämisestä on monipuolinen, ja eri ryhmien roolia arviointimenettelyssä on kuvattu riittävästi. Ks. edellä Arvioinnista tiedottaminen ja kuuleminen.

Raportointi

Hankkeen vaikutusalue on liian suppeasti kuvissa muun muassa kuvassa 2 ei näy hankkeen itäpuoleisia alueita kuten Talluslampea. Kuvassa 11 on ehdotus paikallisten vaikutusten arvioimisen rajaukseksi. Mielipiteissä rajausta pidetään liian suppeana, koska vaikutukset ulottuvat rasteroinnin länsipuolelle Ruhalan kylään. Tekstissä kuvan 2 yllä onkin mainittu, että vaikutusalue rajataan kuitenkin kunkin vaikutuksen osalta sopivammaksi. Vaikutusten kohdistuminen tulee esittää arviointiselostuksen kuvissa arviointitulosten perusteella selvemmin ja kunkin vaikutuksen osalta. Esitystavassa olisi mahdollisuuksien mukaan sovitettava yhteen riittävä mittakaavallinen tarkkuus ja laajojenkin vaikutusalueiden kattavuus. Tulosten raportoinnissa tulee ottaa huomioon myös *ajallinen* ulottuvuus, jos vaikutukset muuttuvat hankkeen elinkaaren aikana.

Kuvaan 4 liittyvät kaavamerkinnot eivät välttämättä ole lukijoille tuttuja. Tekstissä onkin kerrottu maakuntakaavaehdotuksen merkinnoista muutamia. Kuvasta 4 on mainittu, että maakuntakaavaehdotuksen tk3-merkintä tarkoittaa jätteiden käsittelyyn, kierrätykseen ja energiantuotannon tarpeisiin *tutkittavaa* aluetta, ja että merkintä edellyttää ympäristölle asetettavien vaatimusten huomioon ottamista. Lisäksi on suositeltavaa selittää tekstissä ainakin vaikutusalueella sijaitsevat (akv)- ja (akm)-merkinnot.

Maankäytön suunnittelutilannetta kuvaava teksti Murasuon ja Ruhalan-Kautun osayleiskaavoista on sekava ja vaikeaselkoinen, ja kaava-alueiden rajaa ei ole havainnollistettu kuvalla.

Pohjavesi- ja maaperävaikutuksia tulee havainnollistaa kuvallisilla esityksillä.

Ainakin arvokkaimmat arvioidut kasvillisuus- ja luontokohteet on esitettävä kartoilla kohdekohtaisesti, tarvittaessa liitteinä. Arviointitulosten esittämisessä ja vertailussa tulee ilmetä käytetyt perusteet kuten lajirunsaus, harvinaisuus ja ekosysteemivaikutus.

Maisemavaikutuksia tullaan arviointiohjelman mukaan esittämään havainnollisesti. Arviointiselostuksessa on suositeltavaa havainnollistaa myös muita arviointituloksia, kuten melu- ja pölyhaittoja, karttapohjille, erikseen yksityiskohtaisemmin hankealueilla ja laajasti ympäröivään maankäyttöön kohdistuvia vaikutuksia sekä vaikutusalueita.

Hankkeen kuvauksessa tulee tarkistaa sanojen käytön johdonmukaisuus ymmärrettävyyden kannalta: varastointi ja välivarastointi sekä jäteveden esikäsittely ja tasausallas.

Lähteet

Kotvionniemen saha-alueen pilaantuneiden maiden kapselointiin Murasuolla liittyvät seuraavat lähdeaineistot: Länsi-Suomen lupaviraston ympäristölupa, jossa annettu määräys kapseloinnin loppuraportista ja Pirkanmaan ympäristökeskuksen hyväksymä tarkkailuohjelma, jonka Ruoveden kunta on teettänyt konsultilla; Raportti kiinteistökatselmuksesta; Jukka Myllykangas, Tieliikelaitos: tärinäraportti.

Ks. myös Maakuntamuseon lausunto.

Vertailu

Arviointiohjelmassa ei ole esitetty vaihtoehtojen vertailua ja vertailumenetelmää. Arviointiohjelmassa on tarpeen täydentää uusilla vaihtoehdoilla ja alavaihtoehtoja, mikä toisi tarpeen vaikutusten vertailulle. Arviointiselostuksessa tulisi kuvata mahdollisesti käytettävä vertailumenetelmä.

Yhteenveto keskeisistä täydennystarpeista

Vaihtoehtojen täydennys

Arviointiohjelmassa esitettyä suunnitelman laajuutta, käsittelyjä ja loppusijoitusta saattaa olla tarpeen tarkistaa vastaamaan toteuttamiskelpoista laajuutta, joka ei ole ristiriidassa seutukaavan ja maakuntakaavan muiden aluevarausten kanssa. Suunnitelman tarkistuksessa on lisäksi suositeltavaa ottaa huomioon edellä mielipiteissä esille tuotuja näkökohtia laajuudesta ja ympäristön arvoista.

0-vaihtoehdossa tulee tarkastella ja arvioida tilanne, jossa hankkeesta vastaava toimittaa jätteet käsiteltäväksi muualle, todennäköisimpiin jätteenkäsittelykeskuksiin ja loppusijoituspaikkoihin.

Vaihtoehdossa 1 tulisi tarkastella alavaihtoehtona tilannetta, jossa jätteenkäsittelykeskukseen ei oteta käsiteltäväksi yhdyskuntien jätettä ja sen sisältämää kotitalouksien biohajoavaa jätettä.

Alavaihtoehtoina suositellaan tarkasteltavaksi loppusijoituksen ja muun toiminnan jätevesien käsittelyn eriyttämistä toisistaan ja uusien jätevedenkäsittelytekniikoiden huomioon ottamista suunnittelussa. Lisäksi alavaihtoehtona olisi tarkasteltava käsittelyjä, joiden vesikierron olisivat suljettuja, ja jätevedet voitaisiin kuljettaa muualle käsiteltäviksi kuten pilaantuneen maan pesukäsittelylaitteistoista.

Rakentamisen aikaiset vaikutukset

Kallioperä- ja pohjavesitutkimuksissa ja kalliolouhinnan vaikutusten arvioinnissa sekä riskinarvioinnissa tulee käyttää kokenutta alan asiantuntijaa. Arviointiohjelmassa esitettävien tietojen lisäksi tulee esittää erillinen raportti tutkimuksista, joka sisältää yksityiskohtaiset tutkimustulokset. Raportista ja YVA-selostuksesta tulee ilmetä, ovatko suunniteltava jätteenkäsittelykeskus ja loppusijoitusalue toteuttamiskelpoisia alueella.

Ilmaan ja vesiin kohdistuvat päästöt

Hulevesien vaikutusarvioinneista ja ilmaan kohdistuvien päästöjen arvioinnista mukaan lukien hajuhaitat ei ole arviointiohjelmassa riittävästi tietoja. Puutteellisuuksien laajuuden vuoksi erilliset suunnitelmat pintavesiin kohdistuvien ja ilmaan kohdistuvien päästöjen arvioinneista ja arviointimenetelmistä tulee esittää yhteysviranomaiselle ennen arviointiselostukseen tehtäviä arviointeja. Erillisten suunnitelmien tulee sisältää tiedot myös terveyshaittojen ja ekotoksikologiaan liittyvien haittojen merkittävyyden arvioinnissa käytetävästä asiantuntemuksesta.

Jäte- ja hule- sekä suotovesien ravinne- ja haitta-ainetarkastelun tulee perustua Vinsanvuoren jätteenkäsittelykeskuksen suunnitelmaa koskeviin aine- ja yhdistetaseisiin. Lähdeviittauksia muihin kaatopaikkoihin ei pidetä riittävinä. Tarkastelussa tulee eritellä käsittelyistä, varastoinneista loppusijoituksesta tulevat eri jätevesijakeet.

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin suunnittelussa ja toteutuksessa sekä tulosten analysoinnissa on tarpeen käyttää alan asiantuntijaa, jolla on myös kokemusta myös risti-riitojen tarkastelusta.

Lausunnoissa ja mielipiteissä on tuotu esiin monipuolisesti hankkeeseen liittyviä näkökulmia jota alan asiantuntija voi hyödyntää arvioinnissaan.

Melu

Melumallinnuksessa tulee tuottaa melutaso-ohjearvoja vastaavat meluvyöhykkeet mukaan lukien luonnonsuojelu- ja virkistysalueille annetut ohjearvot. Ohje-arvojen lisäksi arvioinnissa tulee ottaa huomioon toimintojen melun laatu ja hankkeen sijoittuminen hiljaiselle alueelle.

Melumallituksessa tulee ottaa huomioon rakentamisen aikainen ja murskauksen melu mukaan lukien louhintaa, kivien rikotus sekä louheen kuormaus sekä työkoneiden ja kuormaliikenteen osalta jätetäytön kohoamisen vaikutus melulähteen sijaintiin.

Luontovaikutukset

Liito-oravaselvitys tulee varmentaa asiantuntijan maastokäynnillä kevät-talvella. Selvitettävät metsiköt tulee kartoittaa alueelta, joka vastaa melutaso-ohjearvoa 45 dB. Melualueelta tulee kartoittaa myös linnustaselvityksessä mainitut lajit.

Luonnonvarat

Hankkeen rakennus- ja purkujätteen kierrätystä ja erityisesti niiden vaikutusta luonnonvarojen korvaavasti tulisi kuvata laajemmin.

Kulttuuriperintö

Kulttuuriperintöön kohdistuvien vaikutusten arvioinneissa tulee ottaa huomioon valtakunnallisten ja maakunnallisten arvojen lisäksi inventoidut paikalliset kulttuuriarvot. Kulttuuri-kohteiden ja alueiden arvioinneista ja niiden riittävydestä on oltava tarvittaessa yhteydessä Pirkanmaan maakuntamuseoon ja Museovirastoon.

Liikenneturvallisuus

Liikenneturvallisuuteen ja tienpitoon liittyvistä arvioinneista ja suunnitelman toteuttamiskelpoisuudesta tulee olla yhteydessä Tiehallinnon Hämeen tiepiiriin.

Aluehallintoviranomaisten kannanottoja voi ottaa mukaan arviointiin myös arviointiohjelmassa esitetyn ohjausryhmän kautta.

Toteuttamisvaiheiden erittely ja kokonaisvaikutukset

Arviointi on suositeltavaa suunnitella siten, että arviointi- ja selostus vastaavat myös mahdollisesti vaiheittain haettavaan ympäristölupaan kulloinkin vaadittavia selvityksiä. Arviointitiedot tulee esittää tarkkuudella, joka mahdollistaa arviointitietojen pätevyyden vertaamisen myöhemmin haettavan ympäristöluvan yhteydessä esitettäviin hanke- ja laitetietoihin sekä päästötietoihin.

Jätteenkäsittelykeskuksen laajuus huomioon ottaen yhteysviranomaisen pitää tarpeellisen arviointiohjelman täydentämistä lausunnossaan esittämällä tavalla.

Johtaja

Ulla Koivusaari

Ylitarkastaja

Leena Ivalo

Suoritemaksu 3910 €

Maksun peruste ja oikaisuvaatimus

Maksu määräytyy valtion maksuperustelain (150/1992) 8 §:n ja ympäristöministeriön asetuksessa (1237/2003) alueellisen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista olevan maksutaulukon mukaisesti. Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua maksun määränneeltä viranomaiselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.

Yhteysviranomaisen lausunnosta tiedottaminen

Yhteysviranomaisen lähettää lausuntonsa tiedoksi lausunnonantajille. Kopiot arviointiohjelmasta saaduista lausunnoista ja mielipiteistä lähetetään liitteenä vain hankkeesta vastaavalle. Alkuperäiset lausunnot ja mielipiteet säilytetään Pirkanmaan ympäristökeskuksen arkistossa.

Yhteysviranomaisen lausunto on nähtävissä internetosoitteessa:

<http://www.ymparisto.fi/yva> (alueelliset ympäristökeskusten YVA-sivut – Pirkanmaa – vireillä olevat YVA-hankkeet).

Lausunto on yleisön nähtävillä vähintään kuukauden ajan Ruoveden kunnanvirastossa, rakennustarkastustoimistossa, Ruovedentie 30, Ruoveden kirjastossa, Urheilutie 4 ja kirjastoautossa sekä Tampereella Pirkanmaan ympäristökeskuksessa, Rautatienkatu 21 B.

TIEDOKSI Lausunnonantajat
Ympäristöministeriö
Suomen ympäristökeskus (lausunto ja 2 arviointiohjelmää)
Alueelliset ympäristökeskukset

LIITTEET Mielipide, liite 1
Mielipide, liite 2